

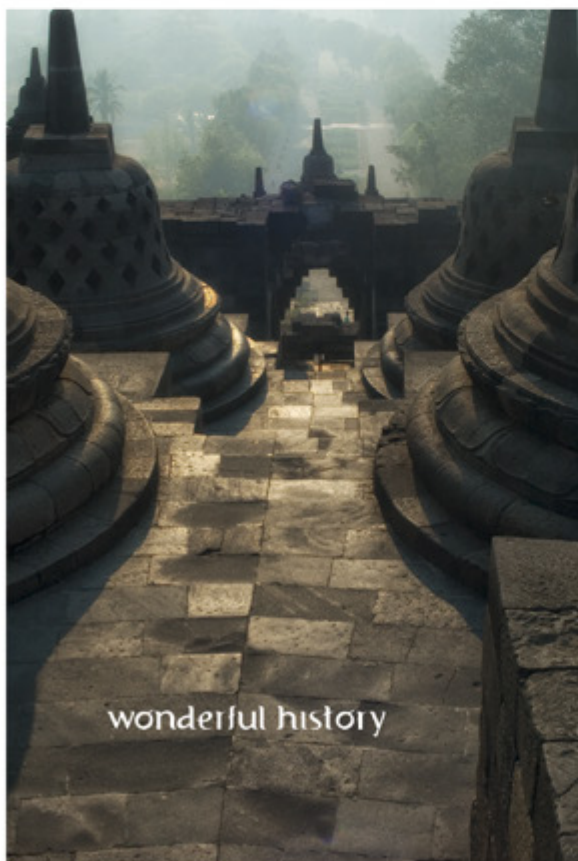
Like
magazín **pevš**

Zoznamka naslepo?
OTVORTE ONLINE OČI

Eva Gajdošová

**VYZERÁ TO TAK, ŽE SA BUDEME
MUSIEŤ NAUČIŤ ODZNOVA KOMUNIKOVAŤ**

DIZAJN NA KOLESÁCH 2015

NEVZDÁVAŤ SA

Tiež patríte do skupiny ľudí, ktorí si dávajú každý rok či každý mesiac predsavzatia? Budem sa viac učiť, budem viac cvičiť, budem zdravšie jesť... Povieť vám jedno malé tajomstvo. Väčšinu z týchto predsavzatí porušíte do troch mesiacov. A možno už po pár týždňoch, ak je pevná vôľa va-šou slabou stránkou. Práve preto si dávam jedno. Iba jediné miesto všetkých, ktoré dookola opa-kujem a porušujem. To predsavzatie znie: Nevzdávať sa. Zahrňa totiž oveľa viac. Pomáha všet-kým ostatným malým predsavzatiám, akých môžeme sami so sebou uzavrieť stovky. Nevzdávajte sa, keď neurobíte prvý termín na skúške alebo si myslíte, že vás nekonečné biflovanie privedie do hrobu. Nevzdávajte sa ani pri prvých neúspechoch na internetových zoznamkách a už určite sa nevzdávajte, keď túžite robiť niečo inak ako väčšina ostatných. V konečnom dôsledku sa nevzdá-vajte nikdy a za žiadnych okolností. Ak sa nevzdáte, raz môžete byť napríklad najmladším členom v advokátskej kancelárii ako naša úspešná absolventka alebo si splniť sen ako baby DJ-ky z As-squakess. A pre všetky poetické duše, pamätajte si, cesta je cieľ.

Príjemné čítanie praje

Anabela

EDITORIÁL

ANABELA MIKUŠIAKOVÁ
ZÁSTUPKYŇA ŠÉFREDAKTORA

OBSAH

TÉMA

4 Zoznamka naslepo?
Otvorte online oči

Z PRVEJ RUKY

10 Unikátny výskum spája
kriminológiu a psychológiu

NEWS

12 Dan Moore: o budúcnosti
už dnes
13 Indonézia volá
14 Hokejisti z Paneuropa Kings
pomáhajú najmenším

OSOBNOSŤ

16 Eva Gajdošová: Vyzerá to
tak, že sa budeme musieť
naučiť odznova komunikovať

ABSOLVENT

20 Katarína Otčenášová: Tých
päť rokov nie je na škodu

AKTÍVNY ŽIVOT

22 Z PEVŠ až do Bruselu
24 Simona Pečová: Ak neprídem
o pol hodiny skôr, tak
neprídem vôbec
26 Relax v škole

MÓDA

28 Módne premeny PEVŠ

KULTÚRA

32 Kultúrne tipy
34 Dávid Szabó: Ku každej
skladbe pridám ešte seba
36 Assquakess: DJ je mužské
povolanie, ženy tam nepatria

WEB_TECH

38 Webinšpirácie, Like lajkuje
39 Appky Like

DSGN MDI_

40 Dizajn na kolesách 2015

NA ZÁVER

46 Oprávnený príchod,
neoprávnený odchod

KOMENTÁRE

39 Je svet bezpečnejší
vďaka Wi-Fi?

© Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Autori článkov a fotografií zverejnených v časopise si v zastúpení vydavateľov vyhradujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos článkov a fotografií, ako aj na verejnú rozširovanie rozmnoženiny týchto článkov v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona.

Like

LIKE magazín pevš | ročník V., 2015, číslo 4, December

Vydavateľ: Paneurópska vysoká škola n.o., Tomášikova 20, 821 02 Bratislava, IČO: 36 077 429

Víťaz Štúrovho pera v kategórii vysokoškolské časopisy za rok 2013 a 2014.

Odborní konzultanti: doc. PhDr. Zora Hudíková, PhD., PhDr. Sibyla Mislovičová, Dr., doc. h. Marián Pauer, PhDr. Zuzana Ihnátová, PhD., Mgr. Jakub Jurášek | **Šéfredaktor:** Mgr. Radovan Kopečný | **Zástupkyňa šéfredaktora:** Anabela Mikušiaková | **Redaktori:** Tamara Antalová, Bc. Kristína Gáliková, Mgr. Jana Gerneranová, Michaela Husárová, Mgr. Zuzana Komárová, PhD., Bc. Martin Kridla, Bc. Martin Kukoľ, Bc. Marek Madro, Anabela Mikušiaková, Mgr. Lenka Nemečková, Jana Olšinová, Bc. Oliver Reisz, Mgr. et Mgr. Adam Solga, Mgr. Adam Šebesta, Barbara Štefániová, Bc. Katarína Vaneková

Fotografi: Bc. Maria Alkhimova, Paulína Cabadajová, Zuzana Dúbravová, Magdaléna Hucíková, Karin Janovská, Sofia Ravasová, Tomáš Schiller, Bc. Lukáš Smiešny, Vanda Samardžijová Bc. Silvia Sliviaková, Marianna Tomanová, Patrik Vachalík, Bc. Katarína Vaneková,

Fotoeditori: Vanda Samardžijová, Paulína Cabadajová | **Grafické spracovanie:** Bc. Denis Búzek, Kristína Liková, Bc. Michal Maroš, Matej Vittek

Časopis vychádza pod gesciou Fakulty masmédií PEVŠ

Kontakt: Fakulta masmédií PEVŠ, Tematínska 10, 851 05 Bratislava | tel: +421 2 68 20 36 52 | email: like.magazin@paneurouni.com

Periodicita: 4-krát do roka | **Rozširuje:** Paneurópska vysoká škola | **Tlač:** ForPress NITRIANSKE TLAČIARNE, s.r.o. | **Náklad:** 1 500 ks

Cena: zadarmo | **ISSN:** 1338-4368 | **EV** 4362/11

obálka Matej Vittek, Michal Maroš

ZOZNAMKA NASLEPO? OTVORTE ONLINE OČI

STARÉ DOBRÉ ČASY, KEĎ STE SI PODALI INZERÁT A NA RANDE STE ODCHÁDZALI S VYSOKOU HLADINOU ADRENALÍNU SÚ DÁVNO PREČ. ZIJEME V 21. STOROČÍ, ČASOCH NOTEBOOKOV, TABLETOV A MOBILOV. V ČASOCH TINDRU, BADOO A INÝCH ÚŽASNÝCH APLIKÁCIÍ, KDE, AKO OČAKÁVAME, NÁJDEME LÁSKU SVOJHO ŽIVOTA. FUNGUJE TO VŠAK NAOZAJ TAK?

LIKE NEZAHÁLAL A VYSKÚŠAL PRE VÁS DVE NAJVÄČŠIE ZOZNAMKY.

ra cez internet?“ Ako sa v mojom skromnom výskume ukázalo, hľadá veľa ľudí.

V prvej fáze som si urobila prieskum medzi nezadanými priateľmi, čo je teraz „in“. Vyšli mi tri najobľúbenejšie a najčastejšie sa vyskytujúce zoznamky – Tinder, Badoo a, čuduj sa svete, Pokec. Tretiu, najstaršiu, zoznamku som vylúčila už po prvých dvoch až troch dňoch. Z jednoduchých dôvodov. Pokec je pre mňa už hudba minulosti a my chceme kráčať vpred a ďalším dôvodom bola skutočnosť, že na Pokeci nemusí človek vystupovať pod svojou pravou identitou.

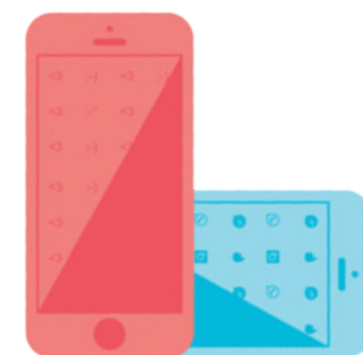
FÁZA DRUHÁ – STIAHNUŤ A ROZBEHNÚŤ
Hneď po tom, čo som zistila, že Pokec nebude správna cesta na výskum zoznamky cez internet, stiahla som zvyšné dve appky. Medzi prvé reakcie patrilo prekvapenie z bezpečnosti. Tinder vyžaduje prihlásenie cez Facebook, avšak so zárukou, že sa vám žiadna z aktivít nezobrazí na vašej domovskej facebookovej stránke. Badoo vyžaduje hneď dve cesty, aby si aplikácia bola skutočne istá, že ste to vy. Na výber dostanete okrem Facebooku aj Twitter, linkedIn či mobilný telefón. „Je veľmi dôležité identifikovať priestor, kde sa zoznámenie deje, ak chceme niekoho spoznať na hlbší vzťah. Zistiť, či je priestor regulovaný, či sú tam reálni ľudia, či je to verejný priestor, kde vstupuje ktokoľvek s akýmkoľvek profilom,“ tvrdí Marek Madro, zakladateľ internetovej poradne IPčko. Každý si tam nájde to najmenšie zlo pre seba.

Láska, Bože láska. Všetci už stáročia trpíme kvôli láske, skladáme o nej básne a piesne, natáčame o nej filmy a v neposlednom rade ju hlavne všetci hľadáme. Po ére zoznamovania sa v baroch a diskotékach prišla doba pohodlia, keď nám na zoznamovanie netreba zbierať odvahu či zaplatiť za drink. Jediné, čo stačí, je párkrát kliknúť, vymyslieť originálnu chytľavú frázu a celé to zavŕšiť enterom.

Pedagogička Fakulty psychológie PEVŠ prof. PhDr. Gajdošová Eva, PhD. vysvetľuje, že sociálne siete výrazne zjednodušili komunikáciu. Nie však v pozitívnom zmysle slova. Kvôli sociálnym sieťam sa naše komunikačné zručnosti výrazne zhoršili, čo môže mať za následok, že sa stále čoraz častejšie uchylujeme k používaniu internetových zoznamiek.

Tentoraz som to skúsila aj ja sama. V prvom rade preto, aby som zistila, ako to funguje, v druhom rade, či to vôbec funguje a v neposlednom rade aj preto, aby som si dokázala, že mám pravdu. Tvrdím totiž, že na internete nemožno stretnúť nikoho normálneho.

FÁZA PRVÁ - ZISTIŤ A PREVERIŤ
Priznám sa, že tému som si vybrala sama. Hľadala som niečo, čo by mohlo zaujať mladých ľudí, študentov, a pritom zaujať aj mňa. Čo lepšie ako online dating? Všetci sme už o tom počuli, každý z nás má kamaráta, ktorý tam stretol dokonalého človeka, s ktorým randí, ale nikomu z nás sa to v skutočnosti nestalo. Teda, aspoň ja som mala také skúsenosti. Nevravím, že by som na internete nikdy nikoho nespoznala, no vždy tam bolo „ALE“. A ja som si vždy hovorila: „Jasné, kto normálny by si hľadal partne-

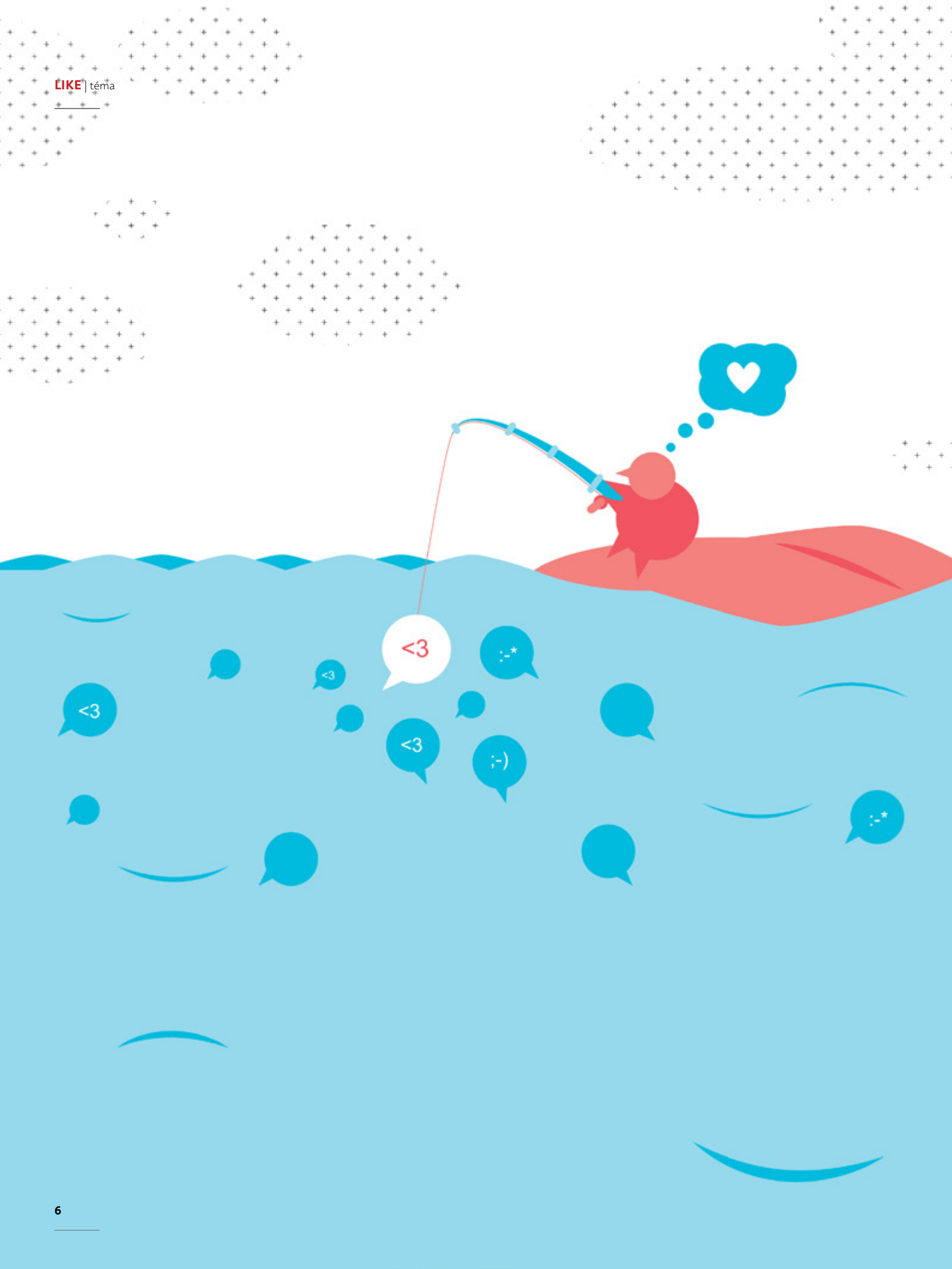

Rada by som pripomenula, že obe aplikácie poskytujú platené premium verzie, vďaka ktorým budete mať oveľa viac výhod ako človek, ktorý využíva tieto aplikácie zadarmo. Ja som skúsila práve neplatené verzie, dostupné pre všetkých.

Keď doriešite formálnosti, akými sú sťahovanie, overovanie a prihlasovanie, príde fáza zadávania fotografií a úprava informácií o vás. Táto fáza nebola v mojom prípade až tak podstatná, keďže som v skutočnosti nešla naozaj hľadať lásku svojho života a sama som ju nepovažovala za dôležitú. Po týždni a pol používania aplikácie, som prekonzultovala svoje fotografie s heterosexuálnym kamarátom a moja popularita klesla z „low“ na „medium“. Dôkaz toho, že netreba podceňovať prípravu. Vo všeobecnosti však platí, že fotka by nemala len ukázať vás, ale aj prezradiť niečo málo o vás, prípadne vyvolať u opačného pohlavia emóciu.

Všetko bolo pripravené na to, aby som začala hľadať pána Dokonalého, s ktorým strávim celý život, alebo aspoň pár pekných chvíľ. Môj skepticizmus stúpala čím ďalej, tým viac a po prezretí pár fotografií na Badoo som aplikáciu vypla a pár dní ju ani len neotvorila.

FÁZA TRETIA - PRVÝ KONTAKT
Po pár dňoch, keď som sa opäť odhodlala aplikáciu otvoriť, sa hra začala. Obe aplikácie - Tinder aj Badoo fungujú na veľmi >>

» podobných systémoch. Sami si určite, do akej vzdialenosti chcete vidieť ľudí, ktorí používajú aplikáciu, aj to, o aké pohlavie sa zaujímate a čo na danej aplikácii hľadáte.

Princíp je jednoduchý. Podľa fotky, ktorú vidíte, kliknete na jednu z dvoch ponúkaných možností. Páči alebo nepáči. V Tindri je o tlačidlo viac, a teda „Super like“, čo znamená, že daný človek sa vám páči viac ako ostatní. V prípade, že ste obaja klikli vzájomne na „páči“, vyhodí vám takzvaný „match“ alebo zhodu, po ktorej si môžete začať písať.

Kto má však s prvým kontaktom začať? Mnoho ľudí z môjho okolia tvrdí, že prvý má napísať muž. Moje skúsenosti však boli iné. Odhodte predsudky a očakávania a ak vás niekto zaujal, nebojte sa ozvať ako prví bez ohľadu na pohlavie. Výsledok môže stať za to. Ak to aj nevyjde, nič si z toho nerobte. „Kto spraví prvý krok, nie je až také podstatné. Najlepšie na online kontakte je to, že odmietnutie až tak nebolí,“ tvrdí Michal, ktorý používa Tinder.

Ak ste sa už rozhodli, že prvý krok urobíte vy a budete tým, kto nadviaže kontakt, naskytne sa otázka číslo dva: „Čo napísať?“ Na túto otázku neexistuje univerzálna odpoveď, ale jedno je jasné, ak ste žena, tak rozhodne neverte žiadnym frázam typu „Som na Tindri hodinu a si môj prvý match,“ prípadne veľmi podobnej fráze s využitím „super liku“.

Trošku originality však pri prvom kontakte neuškodí. Neublíži vám chvíľku popremýšľať a vymyslieť niečo milé, nevtieravé a zároveň príjemne sviežo originálne. Najlepšie sa pri prvom kontakte odvoláva na fotky, či popis v kolónke „niečo o vás“, ale ak nepatríte medzi príliš kreatívnych jedincov, jednoduché „Ahoj, ako sa máš?“ nikoho neurazí.

FÁZA ŠTVRTÁ - A ČO TERAZ?

Štvrtá fáza bude pravdepodobne najťažšou fázou zo všetkých a veľmi vám v nej nepomôžem. Je to fáza vzájomnej komunikácie. Tu nie je moc čo radiť, jedine staré dobré – buďte sami sebou. Ak budete sami sebou, tak človek, ktorý k vám bude pasovať, si s vami bude písať a človek, ktorý je príliš odlišný vám už neodpíše.

Chatovanie alebo písanie si v oboch aplikáciách je veľmi nepohodlné, preto vás pravdepodobne veľa ľudí požiadajú o písanie

si cez iný komunikačný kanál. Ja osobne som najčastejšie na pokračovanie v komunikácii používala whatsapp, cez ktorý bolo četovanie veľmi pohodlné. Ak sa náhodou stane, že vám komunikácia nie je príjemná, v oboch aplikáciách možno užívateľa nahlásiť, prípadne zablokať.

Súčasťou štvrtej fázy je aj stretnutie. Z vlastných skúseností vám odporúčam, aby ste sa s človekom, ktorý vám je sympatický stretli čo najskôr. Nepredlžujte obdobie, keď si budete len dlho písať. Nič nie je lepšie ako osobné stretnutie, komunikácia z očí do očí a spoločne strávený čas. Moje osobné preferencie sú obľúbené kaviarne či podniky s príjemnou hudbou a dobrým vínom. Vyberte si miesto, kde je vám najlepšie. Prísediaci si to všimne a bude cítiť, že ste vo svojom prostredí a cítite sa prirodzene a dobre.

Internet je miesto plné bláznov. Pred prvým stretnutím sa preto vždy presvedčte, že sa s daným človekom skutočne chcete stretnúť a že zámer vašej schôdzky je u oboch rovnaký a vopred známy. Vyhnete sa mnohým nedorozumeniam. „Pred reálnym stretnutím je vhodné zistiť čo najviac identifikačných znakov. Ako vyzerá ten človek naozaj, nie len na modelovskej fotke od profesionálneho fotografa, ale poprosiť o momentku zo života. Taktiež si predtým môžete zatelefonovať, aby ste počuli aj hlas toho človeka, či vám je príjemný, ako formuluje vety a ako ku vám pristupuje,“ radí Madro.

MEDZIFÁZA

Existujú taktiež komunity, ktoré sa vytvárajú na sociálnych sieťach. Dohodne sa stretnutie v pondelok večer o siedmej a budete sa zoznamovať. Funguje to ako fórum, virtuálne rande. Komunita podobná Pokecu, ale s menším rozdielom. Od Pokecu sa líšia tieto komunity dohodnutým časom a internými pravidlami. Akcia je verejná a je tam moderátor. Vhodné miesto pre introvertov a skutočne hanblivých ľudí, ktorí možno ešte nechcú presunúť svoje zoznamovanie do reálneho sveta. Pre extrémne

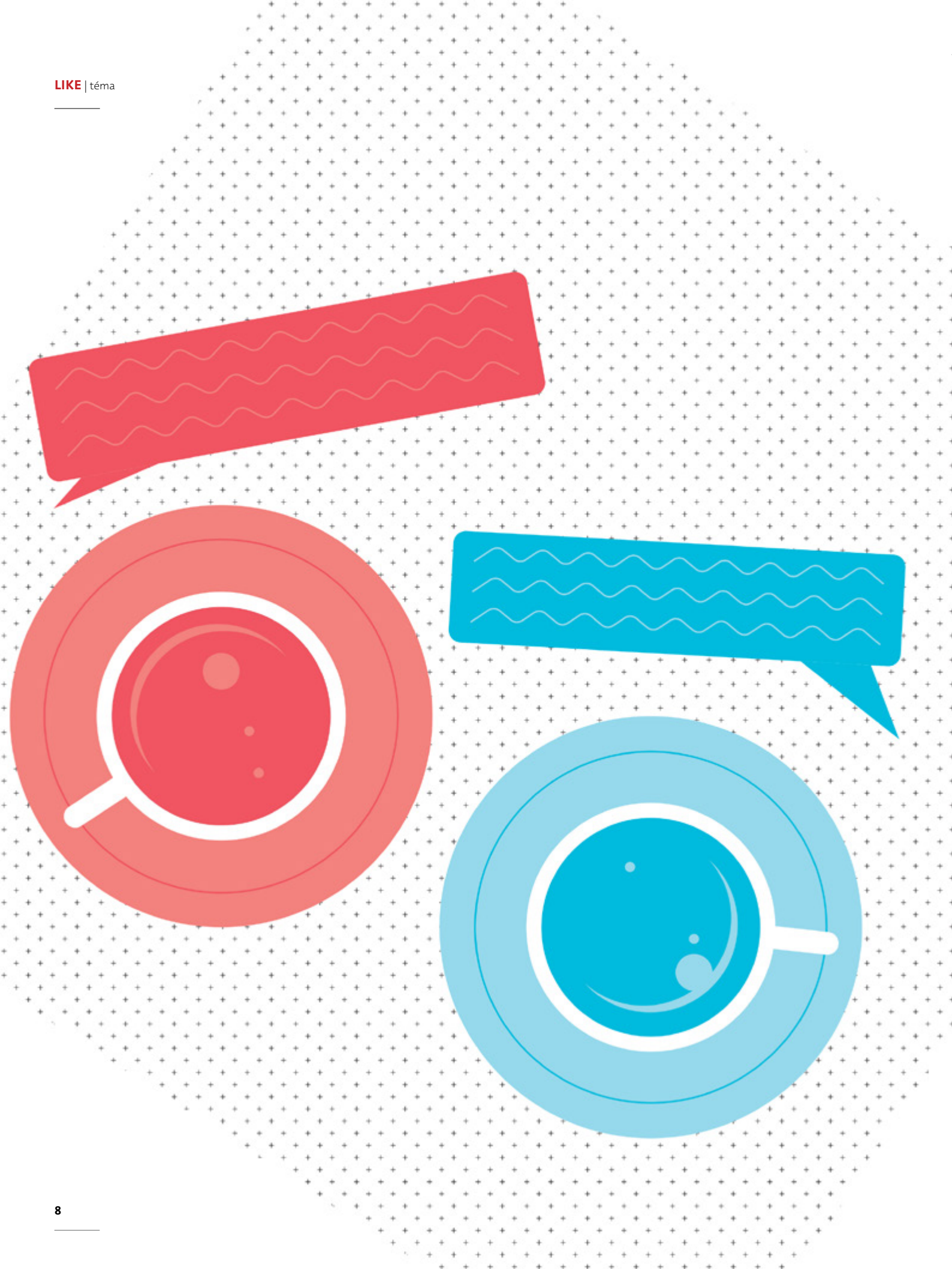
prípady ľudí, ktorí by chceli ponechať celý vzťah v čisto virtuálnej rovine, existujú aj online svadby. Ale o tom viac možno v inom článku.

FÁZA PIATA - VŠETKO ČO MÔŽE PRÍŠŤ

Piata a teda posledná fáza je všetko, čo môže po prvom stretnutí nasledovať. Či budete pokračovať v písaní si, alebo stretávaní sa, je už len na vás a vašich preferenciách a sympatiách. Je na vás aj to, čo sa stane a nestane na prvom stretnutí, na to nezabúdajte. Ľudia, ktorí tvrdia, že na Tinder chodia chlapi hľadať len sex, sú pravdepodobne práve tí, ktorí tam preto sami chodia. Po mojom viac ako dvojmesačnom výskume som len raz natrafila na muža, ktorý očakával od prvého stretnutia sex a s tým som sa nestretla.

Z osobných skúseností tiež viem, že Tinder je obľúbenou zoznamovacou aplikáciou hlavne pre ľudí zo zahraničia. Na Badoo vám realita niekedy až bolestne chrstne horúci olej do očí, ale aj tu platí osvedčená rada – kto hľadá, nájde.

Na záver pre neprajníkov internetu, ktorí tvrdia, že je plný úchylákov a nebezpečných ľudí jedna rada od Mareka Madra: „Na to, aby človek ostal v bezpečí, mám dobrý recept. Chovajte sa vo virtuálnom prostredí tak, ako by ste sa chovali naživo. Neodhalujte veci, ktoré by ste neodhalili naživo a boli by pre vás nebezpečné. Jednoducho, buďte zodpovední.“ *Like*

KDE JE ROZDIEL?

	
viac slovákov	viac zahraničných
tlačítka páči/nepáči	naviac tlačítko SUPER LIKE
ukazuje ostatným či ste overeným používateľom	nemusíte byť overený
v zahraničí (napr. ČR) nie je badateľná zmena	v zahraničí (napr. ČR) nie je badateľná zmena
	v zahraničí (napr. ČR) neporovnateľne viac "matchov"

Zopár postrehov

MUŽI

„Dámy, viac realistických fotiek by neuškodilo.“ (Michal)
„Čo tak sa raz za čas ozvať sama od seba?“ (Juraj)
„Ak sa odlíšiš, tak si ťa všimnem. Jednoduchá logika, nie?“ (Matej)

ŽENY

„Polonahé telá sú nuda. Zaujme skôr fotka so psom alebo gitarou.“ (Sofia)
„Vážne si dá niekto fotku na zoznamku so ženou?!?“ (Lucia)
„Prosím, prosím, prosíím, len mi neklam hneď v prvej správe a frázy typu "Čo robí taká nádherná žena ako ty na zoznamke?" si nechaj pre iné. Keby som mohla mať každého, na koho si ukážem, tak tu snáď nie som, nie?" (Kristína)

UNIKÁTNY VÝSKUM, KTORÝ SPÁJA KRIMINOLÓGIU A PSYCHOLÓGIU

MONITORING LATENTNEJ KRIMINALITY A VIKTIMOLOGICKEJ SITUÁCIE NA SLOVENSKU JE OJEDINELÝM VÝSKUMOM USKUTOČŇOVANÝM UŽ ÔSMY ROK FAKULTOU PRÁVA PEVŠ. OD ROKU 2012 VÝSKUM GARANTUJE VÝSKUMNÉ KRIMINOLOGICKÉ CENTRUM AKO VÝSKUMNÉ PRACOVISKO FAKULTY. SPOJENIE POZNATKOV KRIMINOLÓGIE A PSYCHOLÓGIE JEDNAK PRISPIEVA K RIEŠENIU PROBLÉMOV POMOCI OBETIAM KRIMINALITY, ALE ROVNAKO POSKYTUJE HODNOTNÉ POZNATKY PRE KONCIPOVANIE VIKTIMOLOGICKÝCH PREVENTÍVNYCH STRATÉGIÍ A PROGRAMOV. AKÉ STOPY ZANECHÁ NA OBETI TRESTNÝ ČIN, NÁM PREZRADILI PROF. PHDR. KVĚTOŇ HOLCR, DRSC. A MGR. DANIELA KOŠECKÁ, PHD.

AKO VZNIKLA MYŠLIENKA PROJEKTU?

KH: Policačné štatistiky kriminality neposkytujú uspokojivé a postačujúce informácie o obetiach, absentujú korektné poznatky, bez ktorých je účinná pomoc poškodeným kriminalitou problematická. Na Slovensku sa reprezentatívny a systematický výskum obetí kriminality neuskutočňoval. Zámerom výskumného projektu je teda uvedené nedostatky minimalizovať.

KTO FINANCUJE PROJEKT?

KH: Projekt je podporovaný najmä externými grantmi, ale sčasti je financovaný aj inštitucionálne. Prvé projekty v rokoch 2007 a 2009 boli dotované Ministerstvom vnútra

SR a Ministerstvom spravodlivosti SR. Od roku 2010 projekty finančne podporuje Rada vlády SR pre prevenciu kriminality (s 20-percentným inštitucionálnym príspevkom) a od roku 2013 projekt finančne podporuje Agentúra pre podporu výskumu a vývoja.

O ČO V PROJEKTE IDE?

KH: Ako v každom plnohodnotnom výskume, ide o získanie vedeckých poznatkov, ktoré obohatia vedný odbor, ale najmä poskytnú subjektom zodpovedným za pomoc obetiam kriminality spoľahlivé podklady pre prijímanie odôvodnených rozhodnutí a praktických opatrení. Výsledky výskumu sú

priebežne prezentované na vedecko-teoretických podujatiach, ktorých sa zúčastňujú odborníci zodpovední za prevenciu kriminality, zástupcovia ministerstiev, vysokých škôl a ďalších inštitúcií, sú publikované vo vedeckých štúdiách a priebežne vnášané do výučby na našej fakulte. Porovnanie výstupov výskumu s policajnými štatistikami kriminality a jej obetí do značnej miery vypovedá aj o rozsahu, štruktúre a dynamike skrytej kriminality. Ide teda o posilnenie miery objektívnosti poznatkov o obetiach kriminality, a tým aj o posilnenie adresnosti a odôvodnenosti uskutočňovaných praktických opatrení v prospech obetí kriminality.

PREČO SÚ POLICAJNÉ ČÍSLA INÉ NEŽ ČÍSLA VÁŠHO VÝSKUMU?

KH: Realita, teda skutočný počet trestných činov a ich obetí, nie je de facto známa. Políciou registrované trestné činy sú teda len jej známou časťou, zostávajúca neznáma, latentná, časť môže tvoriť u niektorých trestných činov až násobky časti známej. Neznáma časť je len odhadovaná. Jedným z cieľov nášho výskumu je zvýšiť stupeň pravdepodobnosti týchto kvalifikovaných odhadov. Oslovení respondenti poskytujú výpovede aj o prípadoch, keď sa stali obeťou kriminality, ale polícii to neoznámili. Uvádzajú aj dôvody, prečo sa na políciu neobrátili. Preto sú aj čísla uvádzané políciou a čísla získané našim výskumom odlišné. Dôvody, prečo obeť polícii trestný čin nehlásia korešpondujú s druhmi kriminality. Napríklad neveria, že sa polícii podarí odcudzené veci vypátrať či obavy, aby sa po oznámení domáce násilie ešte nezvýšilo, alebo pri mravnostnej kriminalite sa poškodený ani za obeť trestného činu nepovažuje a podobne.

NA ČOM ZÁLEŽÍ, ČI REGISTROVANÁ KRIMINALITA KLESÁ, ALEBO RASTIE?

KH: Po prvé na poklese alebo na náraste samotnej skutočnej kriminality, pričom jej zmeny vyvoláva množstvo legislatívnych, ekonomických, sociálnych, kultúrnych a ďalších faktorov, napríklad kriminalizácia alebo dekriminalizácia konania, prudký pokles životnej úrovne, nevhodné televízne programy. Ďalej na ochote občanov kriminalitu polícii oznamovať, na výkonnosti polície, jej schopnosti odhaľovať a objasňovať kriminalitu, na ochote prijímať oznamy o kriminalite.

AKÝ JE POČET VRÁŽD V SR ROČNE?

KH: Vraždy zaznamenali v posledných piatich rokoch zostupnú tendenciu. Z celkového počtu 82 vrážd v roku 2010 ich počet poklesol na 65 v roku 2014, z toho 46 mužov a 19 žien. Treba však rozptýliť mýtus o nulovej latencii vrážd. Nemôžeme vylúčiť, že mnohí z nezvestných sa nestali obeťou vraždy. Podobne poklesli aj samovraždy. Z celkového počtu 28 samovrážd v roku 2010 ich počet poklesol na dve, z toho 24 mužov a dve ženy.

AKÝ JE POSTUP VÝSKUMU?

KH: Výskum sa zameriava na dvanásť trestných činov. Ide o také trestné činy, ktorých obeťami sú fyzické osoby. Nie sú tam trestné činy bez obetí a nie sú tam trestné činy, pri ktorých je poškodeným právnická osoba.

DK: Ide napríklad o majetkové trestné činy, krádež auta, krádež vecí z auta, vlámanie, krádeže osobných vecí, podvod, korupcia.

Takisto sú vo výskume zaradené lúpeže, fyzické napadnutie, sexuálne násilie a týranie.

ČO JE V DOTAZNÍKU?

KH: Hlavná otázka znie, či sa respondenti stali obeťou niektorého z trestných činov v stanovenom časovom úseku. Otázky sú však nastavené tak, aby boli porovnateľné s ostatnými krajinami, najmä s medzinárodným výskumom ICVS a s výsledkami z Českej republiky. Základné otázky sme prevzali zo svetového výskumu. Kolegyňa Košecká je psychologička, vytvorila batériu otázok, ktoré sa týkajú psychológie obetí. Vďaka grantu APVV si môžeme dovoliť ísť viac do hĺbky a skúmať niektoré špecifické typické pre Slovensko či pre určité skupiny ľudí.

DK: Dopĺňajúce batérie otázok zodpovedajú respondentom podľa toho, či mali skúsenosť s trestnou činnosťou. Respondentov, o ktorých vieme, že sa stali obeťami, sa pýtame, aké následky po tejto skúsenosti pociťovali, v čom sa napríklad zmenil ich život, či mali nejaké problémy, ako napríklad poruchy spánku a podobne. Pýtame sa aj na to, za akých okolností sa incidenty odohrali. Potom máme ešte špeciálnu batériu otázok, ktoré sa týkajú obetí domáceho násilia, respektíve týrania. Pýtame sa ich, či napríklad okolie vedelo o tom, čo sa deje, či sa im snažili ľudia pomôcť, alebo skôr narazili na ľahostajnosť okolia.

ROBÍ EŠTE NIEKTO NA SLOVENSKU TAKÝTO VÝSKUM?

KH: Sme jediní na Slovensku, kto takýto viktimačný výskum realizuje kontinuálne už osem rokov. Tu a tam boli realizované v minulosti nejaké parciálne výskumy, no takto široko a systematicky to nikto okrem našej školy nerobí.

ČO S VÝSLEDKAMI?

KH: Vždy, keď jedno ročné kolo uzavrieme, vypracujeme záverečnú správu a každoročne ju prezentujeme na seminári. Pozveme tam odbornú verejnosť, ktorá tieto výsledky môže využívať pri tvorbe preventívnych stratégií, krajských koordinátorov prevencie kriminality, ako aj zástupcov ministerstiev, ktoré by výsledky mohli zaujímať – rezort práce, sociálnych vecí a rodiny, vnútra, spravodlivosti a podobne. Pozývame aj odborníkov z praxe, ktorí sa venujú pomoci obetiam. Raz za tri roky usporadúvame medzinárodnú konferenciu, najbližšia bude v roku 2016.

AKÉ SÚ EŠTE ZAUJÍMAVOSTI Z VÝSLEDKOV VÝSKUMU?

DK: Medzi mužmi a ženami sú veľmi významné rozdiely v tom, kto im zvykne ubližovať. Páchateľov z okruhu známych obeť,

ako sú kamaráti, kolegovia, spolužiaci, je v prípade mužských obetí 31 percent a u žien približne 18 percent. Ženy sa významne častejšie stávajú obeťami násilia zo strany blízkej osoby, rodinný príslušník, partner, a to až v 36 percentách prípadov, čo je v porovnaní s necelými 7 percentami v prípade mužov veľmi závažné zistenie.

Veľa závisí aj od toho, za akých okolností sa incident stane. Niektoré udalosti majú väčší vplyv na obeť ako rovnaké udalosti za trochu iných okolností. Rozdiel dokáže urobiť napríklad aj fakt, či je obeť napadnutá osamote, alebo pred svedkami. Napríklad obeť násilia má štyrikrát väčšiu šancu, že sa jej dostane pomoci, ak ju svedkovia incidentu poznajú. V opačnom prípade je šanca na pomoc veľmi malá. Medzi obeťami, ktoré boli napadnuté pred svedkami, je o čosi viac takých, ktoré nezažívali postviktimačné ťažkosti v porovnaní s inými skupinami. To môže byť zapríčinené tým, že si k nim páchatelia „dovolili“ menej, než ako by tomu bolo bez svedkov, alebo niekto stihol obeť pomôcť včas. Najhoršie na tom boli obeť, ktoré boli napadnuté osamote, u nich boli rôzne ťažkosti po tejto skúsenosti najčastejšie.

AKO SÚ NA TOM OBETE, KTORÝM SVEDKOVIA NEPOMOHLI?

DK: Tu sú zaujímavým ukazovateľom takzvané neprimerané úľakové reakcie. Človek je teda aj po telesnej stránke stále vybudovaný k tomu, že sa musí brániť, hoci situácia ohrozenia dávno pominula. Tieto reakcie najviac pretrvávali u ľudí, ktorí boli napadnutí pred svedkami, ale nikto z nich im nepomohol. Miera poníženia obeť a pocit bezmocnosti natoľko dlhodobo pracovali v obeť, že odpoveď organizmu na napadnutie pretrvávala na fyziologickej úrovni veľmi dlhý čas po tom, ako sa traumatická udalosť stala. Takisto aj pocity strachu a obavy z opakovania násilia boli u nich najčastejšie. Možno teda konštatovať, že v tejto skupine obetí dochádza k veľmi závažným postviktimačným problémom.

ČO SÚ ĎALŠIE NAJČASTEJŠIE PORUCHY U OBETÍ?

DK: Nervozita, podráždenosť, poruchy spánku, problémy so sústredením. Najzávažnejším symptómom sú však už spomínané neprimerané úľakové reakcie kvôli tomu, že je to vlastne tiež jeden zo symptómov, ktorý je špecifický pre posttraumatickú stresovú poruchu. Zistenia o možnom vplyve správania svedkov násilia na posttraumatické symptómy obetí by mali byť zároveň aj odkazom pre nás všetkých, aby sme neboli ľahostajní, keď vidíme človeka v tiesni. *Like*

Dan Moore O BUDÚCNOSTI UŽ DNES

Na Paneurópskej vysokej škole sa 19. novembra uskutočnila prednáška výnimočného človeka, prezidenta americkej spoločnosti Southwestern Advantage, Dana Moora. Motivačnou prednáškou obohatil program študentom všetkých ročníkov už po druhýkrát tento rok.

Obsahom prednášky boli úvahy o princípoch úspechu, o tom, ako si efektívne stanoviť vlastný cieľ a aké otázky je potrebné si klásť, ak chceme byť úspešní. Podľa Moora je potrebné veriť sile svojich snov a predstáv a nebáť sa zlyhania. Na splnenie vlastných cieľov si najskôr potrebujeme stanoviť plán, v rámci ktorého budeme postupne hodnotiť náš prospech. Najdôležitejšou časťou jeho vzorca na úspech je motivácia.

Jedným z najsilnejších momentov prednášky bolo, keď Moore položil otázku, kde sa vidíme o pár rokov. Vysvetlil nám, že každý jeden z nás si môže predstaviť čokoľvek, čo by sa mu najviac páčilo. Keď to nájde a tá predstava ho urobí šťastným, tak práve prišiel na to, čím by sa mal zaoberať. Taktiež potvrdil, že súhlasí s tvrdením, že všetko je možné a to, čo si dokážete predstaviť, taktiež dokážete aj vytvoriť.

Dan Moore študoval na prestížnej Harvardskej univerzite, kde ukončil svoje štúdium s vyznamenaním už po troch rokoch. Taktiež má MBA titul z Vanderbilt univerzity sídliacej v Nashville, Tennessee. So Southwestern Advantage začal spolupracovať ako 18-ročný, keď bol prvák na Harvarde a počas leta si tam viedol svoj biznis vrámci Southwestern sales and leadership programu. Jeho prednáška bola od iných motivátorov odlišná práve energiou, ktorú ako človek vyžaroval. Študenti PEVŠ ocenili návštevu prezidenta úspešnej americkej spoločnosti Southwestern Advantage, jeho prejav a skúsenosti, s ktorými sa s nimi podelil. *Lika*

POPREDNÝ SLOVENSKÝ EKONÓM JURAJ RENČKO NA PEVŠ

TEXT: RADOVAN KOPEČNÝ

Zachraňoval slovenské banky a vypracoval rozpočty pre niekoľko krajín. Ing. Juraj Renčko prednášal v pondelok 7. decembra študentom Fakulty ekonómie a podnikania PEVŠ svoje zážitky po nedávnom návrate z Ukrajiny. Návšteva sa uskutočnila na hodine dekanky fakulty ekonómie a podnikania prof. Ing. Kajetany Hontyovej, PhD. Renčko pomáhal pri procese ozdravovania verejných financií v Tadžikistane, Čiernej hore, Moldavsku i na Ukrajine, kde pôsobil už dvakrát. Svoje postupy priblížil študentom PEVŠ a viedol s nimi otvorenú diskusiu nielen o súčasnom stave ekonomiky našich východných susedov, ale aj o korupcii či ekonomike Slovenska. Ako priznáva, správa verejných financií nie je ideálna ani na Ukrajine, ani u nás. Ukrajincov však čaká oveľa dlhšia cesta. *Lika*

TEXT: MÁRIA KULLOVÁ
FOTO: MÁRIA KULLOVÁ

Indonézia INDONÉZIA VOLÁ: ŠTIPENDIJNÝ PROGRAM DARMASISWA

Darmasiswa je štipendijný program ponúkaný indonézsou vládou všetkým zahraničným študentom z krajín, ktoré majú diplomatické styky s Indonéziou. Ponúka možnosť študovať indonéžsky jazyk Bahasa Indonesia, tradičné umenie a kultúru, hudbu a remeslá na 54 vybraných univerzitách v rôznych mestách po celej Indonézii.

Tento program organizuje Ministerstvo školstva a kultúry Indonézie v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí Indonézie. Hlavným cieľom programu Darmasiswa je zvýšiť a podporiť záujem o indonéžsky jazyk a kultúru medzi občanmi z iných krajín. Bol navrhnutý tak, aby zlepšil vzájomné porozumenie a poskytol silnejší kultúrny odkaz v rôznych iných štátoch. Záujem zahraničných študentov o účasť na tomto programe z roka na rok rastie, a to najmä za posledných päť rokov. V roku 2011 sa číslo vyšplhalo až na 750 účastníkov z celého sveta.

ASEAN

Program bol založený v roku 1974 ako súčasť iniciatívy ASEANu – Združenia národov juhovýchodnej Ázie, pre prijímanie študentov len z krajín ASEANu. Avšak, v roku 1976 bol program rozšírený do ďalších krajín a v súčasnosti na ňom participuje viac ako 80 štátov z celého sveta. Na Slovensku sme prvý raz mali možnosť ponúknuť Darmasiswa v roku 2000, keď vycestovala prvá a jediná prijatá uchádzačka zo Slovenska. Odvtedy sme zo Slovenska do Indonézie poslali približne 160 študentov. Na stránke Indonézskeho veľvyslanectva v Bratislave si záujemcovia majú možnosť pozrieť všeobecné podmienky pre uchádzanie sa o prijatie na Darmasiswa, zoznam ponúkaných škôl a študijných predmetov, pravidiel, ktoré je počas pobytu potrebné rešpektovať a časový harmonogram od podania žiadostí až po nástup na štúdium. Každý rok na stránke aktualizujeme prihlasovací formulár na nadchádzajúci školský rok, ktorý je potrebné si stiahnuť, vyplniť a zaregistrovať na kultúrnom oddelení veľvyslanectva.

TEXT: ALEXANDRA VOJTKOVÁ, VEĽVYSLANECTVO INDONÉZSKEJ REPUBLIKY
FOTO: VEĽVYSLANECTVO INDONÉZSKEJ REPUBLIKY

ROZMANITÉ ŠKOLY

Na zozname sú školy nachádzajúce sa na ostrovoch Jáva, Sumatra, Bali, Kalimantan, Sulawesi. Tento zoznam sa každý rok môže trochu líšiť, niekedy pribudnú aj školy z iných oblastí a naopak, niekedy sú školy ponúkané v predchádzajúcom školskom roku zo zoznamu odobraté. Záujem škôl je pre každý rok individuálny, taktiež ponuka predmetov sa môže meniť. Študentov si vyberajú priamo školy, na ktoré Ministerstvo školstva Indonézie rozpošle jednotlivé žiadosti, podľa toho o akú školu sa žiadateľ uchádza. Vyberajú si na základe motivačných listov, vyplnených žiadostí a doložených odporúčacích listov. Záleží aj od toho, či si žiadateľ vybral humanitné, alebo aplikované vedy, alebo umelecké smery a kultúru, vtedy sa to porovnáva s doterajšou praxou a skúsenosťami uchádzača s daným smerom.

JAZYK, POBYT A SKÚSENOSTI

Najviac preferovaným predmetom je indonéžsky jazyk. Veľký záujem je o štúdium indonéžskych tancov, batiky, hudby a tradičných remesiel. Program ponúka aj

štúdium cestovného ruchu, informačných technológií, architektúry, designu a tradičnej medicíny.

Dĺžka štúdia je zvyčajne jeden školský rok, v minulosti boli v ponuke aj jednosemestrálne pobyty. Prijatý uchádzač si hradí len letenku. Štipendium, ktoré dostáva pravidelne každý mesiac, mu pokrýva každodenné náklady ako ubytovanie, stravu, vreckové, zdravotnú starostlivosť, dopravu atď. Uplatnenie študenta po ukončení štúdia v Indonézii je už na každom jednotlivcovi. Máme množstvo šikovných absolventov, ktorí po návrate robili výstavy fotografií, prednášky, vernisáže vlastnej tvorby/maľby na indonézske motívy, šperky, sochy. Taktiež máme študentov, ktorí rozbehli v Indonézii projekty, či začali spolupracovať s Indonéziou v obchodnej oblasti alebo oblasti služieb.

Po návrate majú študenti zvyčajne len príjemné skúsenosti, a pre mnohých sa Indonézia stane druhým domovom, kam sa radi vracajú. *Lika*

Paneuropa Kings

HOKEJISTI Z PANEUROPA KINGS POMÁHAJÚ NAJMENŠÍM

TEXT: JANA PŠENKOVÁ, FOTO: MARTIN KALUZA

ROZHODLI SA POMÔČŤ TÝM NAJMENŠÍM – DETIČKÁM NA NEONATOLOGICKEJ KLINIKE V BRATISLAVE. PO TOM, ČO V ROKU 2014 ZORGANIZOVALI DOMÁCI ZÁPAS V ŠPECIÁLNEJ EDÍCIÍ DRESOV, KTORÉ VYDRAŽILI V PROSPECH NADÁCIE DOBRÝ ANJEL, NEZAHÁĽALI ANI V ROKU 2015.

Krehké deti je nadácia, ktorej cieľom je zlepšenie starostlivosti o kriticky chorých novorodencov s potrebou operačného výkonu. Jej zakladateľom je svetoznáma umelkyňa Gordana Turuk, ktorá sa charitatívnej činnosti venuje už sedemnásť rokov.

„Sadla som si s pánom doktorom Kuželom, riaditeľom Univerzitnej nemocnice na Kramároch a s pani Brucknerovou a s pani Dolníkovou, doktorkami z Detskej fakultnej nemocnice. Rozmýšľali sme, ako by sme mohli pomôcť detičkám na neonatologickej

klinike a spoločne sme prišli k myšlienke založiť Krehké deti,“ opísala nám vznik nadácie pani Gordana Turuk.

KOMU KINGS POMÁHALI?

Čo je neonatologická klinika a aj jej zameranie nám bližšie vysvetila lekárka Dana Dolníková.

„Neonatologická klinika intenzívnej medicíny poskytuje starostlivosť veľmi širokému spektru ochorení, ktoré sa vyskytujú v novorodeneckom veku a hlavne sme sa začali

venovať deťom s vrodenými vývojovými chybami, ich riešením a následnej pooperačnej starostlivosti,“ povedala lekárka.

Podľa jej slov však na takúto pomoc potrebujú lepšie vybavenie: „Na to, aby sme mohli deťom poskytnúť komfort, ktorý si zaslúžia, by sme boli veľmi radi, keby sa nám podarilo vybudovať operačnú jednotku vrámci nášho oddelenia. Tu by deti mohli absolvovať všetky vyšetrenia, operačný zákrok aj pooperačnú starostlivosť bez toho, aby sa museli pohnúť zo svojho lôžka.“

PANEUROPA KINGS PO PRVEJ POLOVICI SEZÓNY 2015/2016

Po zápase s tímom UMB Banská Bystrica, ktorý sa uskutočnil 8. decembra na domácej ploche banskobystričanov sa aj Paneuropa Kings dostala za prvú polovicu aktuálnej sezóny. V tej odohrali celkovo deväť zápasov, z toho štyri domáce zápasy (proti tímom UMB Banská Bystrica, Akademici Plzeň, Diplomats Pressburg a STU) a päť zápasov vonku (UK Praha, Akademici Plzeň, UHT Dukes Graz, Nowy Targ a UMB Banská Bystrica). S bilanciou šesť výhier, dve prehry a jedna prehra po samostatných nájazdoch sú v tabuľke na treťom mieste. Našími momentálne najproduktívnejšími hráčmi sú Patrik Hubek a Filip Krahulec s dvanástimi bodmi. Keďže majú za sebou presnú polovicu zápasov, do konca základnej časti ich teda odohrajú ešte deväť, väčšinu z nich doma na Zimnom štadióne Ondreja Nepelu. Najbližšie sa v súboji na ľade stretnú s ďalším bratislavským tímom, tentoraz z STU, a to konkrétne 16. Januára, keďže aj naši hráči sa, ako správni študenti, musia venovať skúškam.

A AKO HODNOTÍ UPLYNULÚ ČASŤ TRÉNER JURÍNYI?

„Máme za sebou presnú polovicu zápasov, z ktorých väčšinu sa nám podarilo dotiahnuť do víťazného konca. Niektoré zápasy boli jednoduchšie, iné zase náročnejšie, ale chalani sa snažili, makali a teraz si budú môcť trochu oddýchnuť. V januári znovu začíname s tréningami, keďže ešte ďalších deväť zápasov máme pred sebou, a tak ako ostatné tímy, aj my sa chceme prebojovovať až ku konečnému víťazstvu. A k tomu, aby sa nám to podarilo, budeme musieť poriadne zabráť,“ povedal tréner našich Kráľov.

O DRESY BOL VEĽKÝ ZÁUJEM

Pomôcť Občianskemu združeniu Krehké deti sa okrem viacerých známych ľudí rozhodli aj naši Kráľi. Ešte 26. novembra odohrali na Zimnom štadióne Ondreja Nepelu svoj posledný predvianočný zápas na domacom ľade v limitovanej edícii krásnych bielych dresov, ktoré následne ponúkli na dražbu. Dražba dresov, v ktorých Kings víťazne zakončili domáce pôsobenie v kalendárnom roku 2015, bola oficiálne spustená o niekoľko dní neskôr cez fanpage tímu na Facebooku. O dresy bol veľký záujem a už po niekoľkých hodinách bola dražba ukončená. Symbolický šek s výslednou sumou odovzdali zástupcovia tímu Paneuropa Kings Ľudovít

Jurínyi, Boris Jankovský a Jana Pšenková riaditeľovi nemocnice doktorovi Kuželovi na akcii Kreslenie pre Krehké deti v ateliéry Gordany Turuk. Spolu so svojimi fanúšikmi sa tímu zloženému zo študentov vysokých škôl podarilo vyzbierať a pomôcť sumou rovných 1000 eur.

„Sme veľmi radi, že sme sa mohli pridať k nadácii Krehké deti a pomôcť tak detičkám, ktoré to potrebujú. Veríme, že všetky deti si zaslúžia možnosť žiť zdravý a spokojný život. Dúfame, že aj peniažky, ktoré sa nám podarilo vyzbierať, im k takému životu uľahčia cestu,“ vyjadril sa tréner a zároveň manažér tímu Paneuropa Kings Ľudovít Jurínyi. *Like*

Eva Gajdošová

VYZERÁ TO TAK, ŽE SA BUDEME MUSIEŤ NAUČIŤ ODZNOVA KOMUNIKOVAŤ

TEXT: ANABELA MIKUŠIAKOVÁ, FOTO: SOFIA RAVASOVÁ

VYNIKAJÚCA ŠKOLSKÁ PSYCHOLOGIČKA PROF. PHDR. EVA GAJDOŠOVÁ, PHD. PÔSOBI ŠTYRI ROKY NA FAKULTE PSYCHOLÓGIE PANEURÓPSKEJ VYSOKEJ ŠKOLY. UŽ TRI ROKY INŠPIRUJE SVOJICH ŠTUDENTOV K PROFESII ŠKOLSKÉHO PSYCHOLÓGA, MOŽNO PRÁVE TAK, AKO KEDYSI INŠPIROVALI JU JEJ VYSOKOŠKOLSKÍ PEDAGÓGOVIA. NO TO NIE JE JEDINÉ, O ČOM SME SA S PROFESORKOU GAJDOŠOVOU ROZPRÁVALI.

PREČO STE SI VYBRALI PSYCHOLÓGIU? TÚŽILI STE ĽUDOM VIDIEŤ DO HLÁV ALEBO IM POMÁHAŤ?

U mňa to celé začalo učiteľskou rodinou. Ako starí rodičia, tak i rodičia, boli učitelia a ja som už ako malé dieťa počúvala debaty o výchovných problémoch so žiakmi. Pamätám si, že ako trojročné dieťa, ktoré sa rado hrávalo pod stolom, som počúvala rodičov, ako riešia problémy školy - najmä psychologického charakteru. Rozoberali spoluprácu s rodinou, rodičmi, s problémovými deťmi. A možno tam sa začalo formovať moje profesijné zameranie a na gymnáziu som už bola rozhodnutá, že to bude psychológia. Pomáhanie ľuďom, riešenie vzťahov, práca s mládežou.

K ŠKOLSKÉJ PSYCHOLÓGII VÁS INŠPIROVALI VAŠI PEDAGÓGOVIA?

Áno, na vysokej škole ma inšpirovali pedagógovia, aby som sa pohla smerom k pedagogickej a školskej psychológii. Mladý človek, ktorý ide študovať psychológiu ešte nevie, aké zameranie si zvolí. Moji pedagógovia z tejto oblasti boli skvelí. Boli to úžasní ľudia, veľké osobnosti. Ďurič, Blaškovič, Štefanovič, Grác, Rybárová. Slovenské špičky, ktoré boli nielen dobrými odborníkmi, ale boli napojení aj na prax. Vedeli o čom hovoria, ale zároveň boli veľmi ľudskí. Každý jeden bol človek s veľkým Č. Oni ovplyvnili moje rozhodnutie a ja som sa začala venovať pedagogickej a školskej psychológii.

JE PRAVDA, ŽE ČLOVEK, KTORÝ IDE ŠTUDOVAŤ PSYCHOLÓGIU, SA STÁVA PSYCHOLÓGOM AJ V SÚKROMNOM ŽIVOTE?

Na vysokej škole sa už v rámci bakalárskeho psychologického štúdia rozvíja empatia, sociálna komunikácia, porozumenie ľuďom, aj to, prečo je niekto smutný, nahnevaný, agresívny. Študenti sú cielene pripravovaní na to, aby sa naučili chápať prežívanie a správanie človeka. Tomu sa v súkromnom živote potom už nedá vyhnúť. Vieme získať viac informácií z neverbálnej komunikácie a vieme lepšie odhadnúť psychický stav človeka a prejavy jeho správania. Určite však nevieme, ako si niektorí ľudia myslia, vidieť do človeka ako čarodějníci, to určite nie. Samozrejme, aj ja a aj mnoho mojich kolegov zažíva, že sa členovia ich rodiny sťažujú, že sa do hĺbky analyzujú každodenné problémy, ktoré sa niekedy dajú oveľa jednoduchšie a rýchlejšie vyriešiť. Ale to ide ruka v ruke s profesiou.

STE VĎAČNÁ, ŽE MÁTE VEĽA PRÁCE ALEBO STE NAOPAK SKLAMANÁ, ŽE ČÍM ĎALEJ TÝM VIAC ĽUDÍ POTREBUJE POMOC?

Žijeme v dobe, ktorá je veľmi náročná na vzťahy. Takže v súčasnosti sa vyskytuje vša-

de okolo nás veľa vzťahových problémov. Dieťa verzus rodič, dieťa verzus učiteľ, rodič verzus učiteľ, partner verzus partnerka. Je to naozaj náročné obdobie aj pre mladých ľudí. Na rozdiel od klinického psychológa, školský psychológ pracuje nielen s patológiou, a s ľuďmi so psychickými ochoreniami, ale aj s ľuďmi, ktorí prežívajú šťastné obdobie a chcú si s nami podebatovať o budúcej kariére, profesijnom živote, rodinných alebo kamarátskych vzťahoch, o sebe samom alebo o možnostiach rozvoja a zmeny. A je veľmi fajn, keď sme oslovení v zmysle „Aký/aká som? Kam smerujem? Aké mám predpoklady pre vybranú školu a profesiu? Mám vôbec na vysokoškolské štúdium, zvládnem ho?“

VY STE NA SLOVENSKU ZAČALI PRACOVAŤ S PREVENTÍVNYM PROGRAMOM PROTI NÁSILIU V ŠKOLÁCH S NÁZVOM DRUHÝ KROK. O ČO V ŇOM IDE?

Program Druhý krok pomáha riešiť v školách agresiu, násilie, šikanovanie, hyperaktivitu, nedisciplinovanosť a intoleranciu u detí a rozvíjať ich sociálnu komunikáciu, vzájomnú súdržnosť, sociálne vzťahy a sociálnu klímu v triedach a tiež skvalitniť spoluprácu školy a rodiny. Je to celoročný program určený pre materské, základné aj stredné školy, s ktorým pracujú učitelia a psychológovia priamo vo výchovnovzdelávacom procese. Funguje viac ako desať rokov v mnohých štátoch Európy, program tiež majú školy v Austrálii, Kanade, Japonsku, južnej a severnej Amerike. Autorskou spoločnosťou je medzinárodná nezisková organizácia Committee for Children so sídlom v Seattle. Súčasťou programu sú plagáty a fotografie s detskými situáciami, ktorým každý deň deti a mladí ľudia čelia a ktoré musia riešiť. Sú k nim aj konkrétne príbehy detí, ktoré sa na stretnutí rozoberajú a hľadajú sa tie najsprávnejšie riešenia, také, v ktorých sa neubližuje druhým a ktoré vedú k vzájomnej dohode, respektíve kompromisu.

AKÚ TÉMU MÔŽEME NAZVAŤ ŤAŽISKOVOU V TOMTO PROGRAME?

Jedna konkrétna fotografia ukazuje v rozhovore vnúčika so starým otcom. Ide o kartu pojednávajúcu o dôvere v druhého človeka. Vnúčik na fotografii dedkovi maximálne dôveruje a hovorí mu všetko, čo ho trápi, bolí, čo nezvládol a ako ublížil iným či oni jemu. Pani učiteľka alebo psychologička nadviaže na kartu a pýta sa detí, komu najviac dôverujú, komu môžu všetko povedať. Paradoxom je, že táto karta je určená iba na jednu vyučovaciu hodinu a na celom Slovensku si ju deti v školách vyžiadali až trikrát a chceli o tom, komu dôverujú a prečo je dôležité mať niekoho komu dôverujú, rozprávať až na troch stretnutiach. Z toho sme usúdili,

Eva Gajdošová

Absolventka pedagogickej psychológie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. Pracovala 25 rokov na Katedre psychológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Od roku 2011 pracuje ako vysokoškolská pedagogička na Fakulte psychológie Paneurópskej vysokej školy. Je garantkou magisterského študijného programu Školská a pracovná psychológia, garantkou doktorandského študijného programu Školská psychológia a odbornou garantkou akreditovaného kontinuálneho špecializačného vzdelávania Supervízor pre psychológov v školách a v školských zariadeniach. Je spoluzakladateľka Asociácie školskej psychológie (AŠP) SR a ČR, ktorej bola v rokoch 1998 - 2000 predsedkyňou. Je členkou N.E.P.E.S. (Európske združenie školských psychológov) pri EFPA (European Federation of Psychological Association) so sídlom v Bruseli za Slovenskú republiku. Zúčastnila sa na realizácii Humanistickej školy priateľského partnerstva a na projekte inkluzívnej školy. Je koordinátorkou vzdelávacieho programu, držiteľkou certifikátu trénera v preventívnom programe proti násiliu v školách SECOND STEP (v slovenskej modifikácii DRUHÝ KROK) získaného od Committee for Children, Seattle, USA v r. 2004. Organizuje intervenčné programy pre žiakov a učiteľov (preventívny program rozvoja tolerance, program efektívneho riešenia konfliktov na školách a i.). V minulosti sa tiež venovala lektorskej činnosti pre manažérov a vedúcich pracovníkov Úradu vlády SR, Ministerstva zahraničných vecí, Ministerstva školstva, Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR v rámci Inštitútu verejnej správy.

že ide o tému, ktorá je pre deti, tak ako aj pre dospelých, ťažisková - mať niekoho pri sebe ako oporu, ako základný pilier. Niekoho, komu môžu povedať všetko, môžu sa pri ňom zasmiať aj vyplakať. Základ celej ľudskej existencie je mať lásku, oporu, bezpečie a toto všetko vieme nájsť u niekoho, komu dôverujeme.

ČO POTOM, KEĎ NIEKTO NEMÁ OPORU V RODINE?

Opora nemusí byť len v rodine. Oporou môže byť dobrý priateľ, kolega, známy, matka kamarátky či ktokoľvek blízky. Pre niektoré deti môžem byť oporou aj ja ako detská psychologička. Viem, že keď ich niečo veľmi trápi, zavolajú, prídu, povedia to. Stáva sa, že mnohí takýto mladí ľudia čakajú len pohladenie, alebo len to, že ich vypočujem a poviem: „Chápem ťa, súcitím s tebou, verím ti, dokážeš to. Pokojne to môže byť aj mladší človek. Niektorí, kto vie podržať v kritických situáciách. Nezáleží na veku ani povolani, tu záleží na niečom úplne inom.

PROGRAM DRUHÝ KROK FUNGUJE NA SLOVENSKU UŽ PÄŤ ROKOV. PODĽA ČOHO VIEME UŽ TERAZ POVEDAŤ, ČI JE ÚSPEŠNÝ, ALEBO NIE?

Vo viacerých výskumoch sme overovali efektívnosť programu priamo v školskom

prostredí. Potvrdili sa významné pozitívne výsledky – najmä v spokojnosti žiakov v triede, ich súdržnosti, sociabilite, znížení konfliktov v triednej skupine, lepšom zvládání negatívnych emócií, ale aj vo zvýšení tvorivosti a porozumení sociálnym situáciám. Tiež sa ukazuje, že rodičov začne zaujímať, čo sa v škole deje, pýtajú sa, o čom je tento program, pretože dieťa začína doma reagovať inak, ako boli doteraz zvyknutí, začína dokonca samo učiť svojich súrodencov, ba aj ich - rodičov a ukazuje im napríklad, ako sa nemá hádať, a ako si vymieňať názory konstruktívne, ako prísť na riešenie, ktoré obom stranám vyhovuje. Je to úsmevné, keď šesť až sedemročný drobček poučuje rodičov, ako sa správať, ale tým pádom prinúti rodičov prísť do školy, pýtať sa, čo sa deje a chce spolupracovať so školou.

AKÝ MÁTE NÁZOR NA SOCIÁLNE SIETE? ZABUDLI SME KVÔLI NIM KOMUNIKOVAŤ?

Komunikácia sa v čase sociálnych sietí zjednodušila. Aj v škole vidíme, že vyjadrovať sa v dlhších vetách robí deťom problémy. Napísať úvahu na dve strany, čo sa vyžaduje pri maturite, robí stredoškólakom vážne starosti. Komunikácia, verbálna aj písomná, je na ústupe. Sme zvyknutí posilať správy

a mailovať. Tu komunikujeme otvorene, jasne, stručne, jednoducho a k veci.

ČO S TÝM? AKO SA NAUČIŤ OPÄŤ KOMUNIKOVAŤ?

Treba veľa čítať. Zabudli sme na knihy. Vedome si povedať, že tento rok prečítam tri alebo štyri knihy. Na komunikáciu sú už aj tréningy či výcviky. Vyzerá to tak, že sa budeme musieť začať odznova učiť komunikovať. Opäť komunikovať tvárou v tvár. V osobnom kontakte predsa získavame o druhom človeku veľa ďalších informácií, napríklad informácie o jeho emočnom stave, postojoch, môžeme si doplniť informácie z výrazu tváre človeka, s ktorým hovoríme, z jeho gestikulácie a mimiky, pozície tela, melódie reči, čo nám zatiaľ internet a mobil v čistej podobe neumožňujú.

TAKŽE PRIATEĽSTVÁ CEZ INTERNET SÚ POVRCHNÉ?

Sú iné. Čím viac sa osobne s niekým stretávame, tým hlbší a úprimnejší je náš vzťah. Ak sme s niekým výborný priateľ či partner, stretávame sa s ním. Rozprávame sa spolu tvárou v tvár, dotýkajme sa, milujeme sa. Rozprávame sa o tom, čo nás trápi, pomáhajme si v reálnom živote, smeje sa spolu súčasne, môžeme si na pleci priateľa aj poplakať a on môže zotrieť slzy z tváre. A to internet zatiaľ neumožňuje.

VIEME JASNE ZADEFINOVAŤ, V ČOM ROBÍME NA SLOVENSKU CHYBU, ŽE MLADÍ ODCHÁDZAJÚ DO SVETA A MÁLOKTORÍ SA VRÁTIA SPÄŤ?

Som presvedčená, že na Slovensku veľmi chýba komplexná a radikálna reforma vzdelávania a vzdelávacieho systému. V rámci nej treba klásť väčší dôraz na silné stránky človeka, žiaka, študenta, na jeho potencialitu a tie rozvíjať a podporovať. Zistiť, na čo daný študent má, to podporovať a posilniť. Postaviť ho do situácií, kde sa ukáže v čom je úžasný a pochváliť ho. Málo sa vzájomne chválime. Ako keby sme si mysleli, že ak niekoho pochválime, už sa ten človek nebude snažiť. Práve naopak, pochvala vie motivovať. Každý robí niečo pekné a čaká aj od iných ocenenie. V preventívnom programe rozvoja tolerance, ktorý sme robili na školách, sa potvrdilo, aké dôležité je ocenenie, ktoré smeruje k tomu, že človek sa vidí v inom svetle, verí si, poznáva svoje pozitívne stránky, má reálne sebavedomie. Ukazuje sa, že človek, ktorý má pozitívny postoj k sebe samému, k svojmu 'JA', je viac tolerantný k iným. Cez postoj k sebe môžeme riešiť toleranciu k odlišnostiam ostatných. Človek, ktorý je zdravo sebavedomý, vedomý si svojich plusov a mínusov, je všeobecne oveľa tolerantnejší. Preto by mali psychológovia začať formovať a rozvíjať deti a mladých ľudí cez obraz o sebe samom. Ľudia, ktorí si neveria a majú nízke sebavedomie väčšinou častejšie urážajú a ponížujú aj iných. *ľav*

Katarína Otčenášová TÝCH PÄŤ ROKOV NIE JE ÚPLNE NA ŠKODU

ÚSPESNÁ ABSOLVENTKA FAKULTY PRÁVA PEVŠ SI ATMOSFÉRU V PRÁCI POCHVALUJE. NAJMLADŠIA V ADVOKÁTSKEJ KANCELÁRII AGILITA ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA SI PO PRÍCHODE Z HOLANDSKEJ THE HAGUE UNIVERSITY VYBRALA PEVŠ. PRÁVNIKOV JE NA SLOVENSKU NAOZAJ VEĽA, NO KATARÍNA OTČENÁŠOVÁ MÁ PRE NICH RADU, KTORÁ IM MÔŽE POMÔCŤ.

PRAXOVALA SI UŽ POČAS ŠKOLY ALEBO AŽ AKO KONCIPIENTKA?

Ako študentka na The Hague University som začala pracovať na právnom oddelení americkej softvérovej spoločnosti, Bentley Systems. Práca interného (tzv. in-house) právnicka do veľkej miery spočíva v spolupráci s externými advokátskymi kancelárkami. Tu som pochopila, že ja chcem byť na druhej strane, teda na mieste advokáta z takej externej advokátskej kancelárie. V poslednom ročníku bakalárskeho štúdia na The Hague University som teda prišla na Slovensko a začala som pracovať ako študentka v advokátskej kancelárii Čarnogurský ULC. Po približne deviatich mesiacoch som začala pracovať na pozícii právničky. Nebola to však koncipientska pozícia, tú som vykonávať nemohla, keďže som nemala ukončené štúdium. V podstate som robila rovnaké veci ako koncipient, len som nemohla chodiť na pojednávania a nebola som zapísaná v

Slovenskej advokátskej komore. Koncipientom som až od júna tohto roka v AGILITA ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA.

TAKŽE ŤA ČAKÁ EŠTE PÄŤ ROKOV.

Áno. Ešte veľmi dlhá doba.

AKO VNÍMAŠ PÄŤROČNÚ KONCIPIENTSKU PRAX? MNOHÍ PRÁVNICI SA NA ňU SŤAŽUJÚ.

Sťažujú, ja sa až tak nestážujem. Momentálne som veľmi spokojná. Mám tu veľmi dobré podmienky, dobre sa mi pracuje. Nie som tu od rána do polnoci za veľmi nízku mzdu. Keď sa na to pozriem tak, že za dva a pol roka by som mala ísť na advokátske skúšky a vykonávať prácu advokáta, necítim sa ešte na to. Možno o dva roky poviem niečo iné. Ak mám hovoriť za seba, tých päť rokov nie je úplne na škodu. Človek sa veľa naučí a ako advokát bude omnoho skúsenejší. Rozumiem, že keď koncipienti pracujú v otrockých podmienkach, prekáža im, že je to päť rokov.

AKO VYZERÁ TVOJ PRACOVNÝ DEŇ?

Veľmi usedene. Ráno pozriem e-maily a idem podľa diára, v ktorom mám naplánovaný deň. Potom začnem s jednotlivými úkonmi.

A TO SÚ?

Od prípravy rôznych podaní, oznámení cez zmluvnú agendu, telefonovanie s klientmi, úradmi. Práca spočíva najmä v príprave rôznych listín a podkladov. Záleží na tom, čo klient potrebuje. Niekedy revidujem zmluvy, robím dodatky, inokedy pripravujem žalobu, odvolanie.

ZNIE TO AKO CELKOM VEĽKÁ ZODPOVEDNOSŤ. Dost veľká.

AKO SI SI NA TO ZVYKLA? Z BEZSTAROSTNÝCH ŠKOLSKÝCH LAVÍC AŽ K PRÍPRAVE ŽALOBY.

Človek musí mať istú mieru zodpovednosti. Samozrejme, je to nápor, keď si nie som istá svojím výstupom. No keď mi ďalší dvaja kolegovia povedia, že toto je fajn a môže to odísť, cítim ich podporu a dôveru. Najmä, keď sú tu všetci starší odo mňa.

AKÉ JE TO BYŤ NAJMLADŠIA VO FIRME?

Najmladšia som bola aj v predchádzajúcej práci. Pozorujem kolegov, snažím sa čo najviac priučiť. Pri klientoch cítim, že som veľmi mladá, že z ich strany nie je stopercentná dôvera, ako keď oproti nim sedí advokát, ktorý má napríklad dvadsaťročnú prax. Je to prirodzené. Nevnímam to negatívne, je to popud niekde sa posunúť.

AKÉ TO BOLO PRIPRAVOVAŤ PRVÚ ŽALOBU?

Prvú žalobu som pripravovala ešte v predchádzajúcej práci. Bolo to veľmi ťažké. Aj preto, že mám bakalársky titul zo zahraničia, z holandskej The Hague University. K prvej žalobe bolo veľké množstvo komentárov, nesúhlasu a boja.

PAMÄTÁŠ SI, O ČOM BOLA?

išlo o cezhraničný spor. Jeden účastník bol na Slovensku a druhý bola zahraničná spoločnosť. Bol to obchodno-právny spor, no už si presne nespomínam, čo bolo merito sporu. Pamätám si, že som riešila prekážku litispencie. Teda prekážku prv začatého súdneho konania. Znamená to, že už v danej veci prebieha iné súdne konanie medzi rovnakými účastníkmi.

ČO TI DALA NAŠA ŠKOLA?

Primárne cit pre dôraz na detail a váhu každého jednotlivého slova. Takisto skúšky. Boli úplne iné, než keď som študovala v Holandsku.

ČO ZNAMENÁ ÚPLNE INÉ?

V Holandsku som mala trojhodinovú skúšku z otvorených, esejových otázok. Skúška na PEVŠ trvala možno desať minút, ale bola zameraná na presný detail, konkrétny fakt či právnu vetu.

BOLA DOBRÁ VOĽBA ÍSŤ NA PRÁVO? NEĽUTUJEŠ, ŽE SI MOHLA BYŤ NAPRIKLAD LEKÁRKA?

Áno, ako mladá som chcela byť lekárka, ale potom sa to zmenilo. Právo je všeobecne využiteľné, môžem s ním robiť veľa vecí. Advokátku, podnikovú právničku, exekútorku, notárku, tiež môžem robiť na súde, v rôznych úradoch či podnikateľ.

ČASTO POČUŤ, ŽE PRÁVNIKOV JE PRIVEĽA. CÍTIŠ KONKURENCIU NA TRHU PRÁCE?

Je ich naozaj veľa, to nemožno poprieť. Osobne však konkurenciu necítim.

TAKÁ SI DOBRÁ?

To by som nepovedala. Ale zatiaľ vždy všetko, čo som chcela robiť, sa mi podarilo. Napríklad dostať sa do advokátskej kancelárie. Cítiť konkurenciu medzi kancelárkami, boj o klientov.

VŠETKO SA TI PODARILLO? ŽIADNYCH CHÝB SI SA NEDOPUSTILA??

Stávajú sa každému. Chyby nerobí len ten, kto nerobí nič. Raz som posielala viacero

vyjadrení na viacero správnych orgánov pre toho istého klienta a zamenila som spisovú značku.

PREZRAĎ AJ NE-PRÁVNÍKOM, ČO SA STANE, KEĎ ZAMENÍŠ SPISOVÚ ZNAČKU.

Každé konanie má priradené jedinečné číslo ihneď pri jeho začatí. Na súde je každá vec pridelená do spisovej kancelárie podľa toho, z akej oblasti je spor. Spisová značka sa potom vyskytuje na všetkých dokumentoch, ktoré súd v súvislosti s daným konaním vydá. Rovnako, keď účastníci sporu zasielajú na súd listiny, v podateľni to vedia automaticky prideliť ku konkrétnemu spisu, resp. do konkrétnej spisovej kancelárie. Posielala som viacero vyjadrení naraz na jeden správny orgán, no v rôznych okresných mestách. Na obálke som mala všetko správne, no to, čo išlo do obálky malo zlú spisovú značku.

AKO NA TO REAGOVAL TVOJ NADRIADENÝ?

Hneď som sa priznala. Zamestnávateľ mi povedal, že si váži, že som sa priznala a je to pre mňa poučenie. Samozrejme, že nebol nadšený a neusmieval sa. Ihneď sme zvolili taktiku, ako to remedovať (opraviť, pozn. red.) k spokojnosti klienta.

KDE SA VIDÍŠ O DESAŤ ROKOV?

Ako advokátka, tu na Slovensku.

U NIEKOHU ALEBO SAMA VO SVOJEJ FIRME?

Túto predstavu ešte nemám celkom ujasnenú. Môžem si teraz povedať, že budem raz pracovať sama, ale možno bude lepšie, ak budem s niekým spolupracovať. Nevylučujem ani jednu ani druhú alternatívu.

NEMÁŠ VYSNÍVANÚ ADVOKÁTSKU KANCELÁRIU, PRE KTORÚ BY SI CHCELA PRACOVAŤ?

Nie. Momentálne mi je dobre tu, kde som.

A NEHOVORÍŠ TO LEN PRETO, ŽE SI TO TVOJ ZAMESTNÁVATEĽ PREČÍTA?

Naozaj mi je dobre tu. Kedysi som snívala o veľkých medzinárodných advokátskych kanceláriách, momentálne to vôbec nie je to, čo chcem. Ľudia sú tam zväčša len číslo, pracujú od rána do noci a ich súkromie je značne obmedzené. Je smutné vidieť také mladé, pritom tak strhané a vyzlabnuté tváre. Tu sme tri koncipientky a traja advokáti, čo je v našom odvetví malá kancelária. Tu som v priamej línii, s každým klientom sa stretnem tvá-

rou v tvár, poznáme sa po mene, teda nejde len zvuk, ale aj obraz. Je to tu oveľa osobnejšie.

ČO BY SI PORADILA ŠTUDENTOM NA FAKULTE PRÁVA?

Nech robia čo najviac mimoškolských aktivít – sťaže a prax. S praxou som začala v treťom ročníku bakalárskeho štúdia v americkej softvérovej spoločnosti v Holandsku. Keď som sa vrátila na Slovensko, začala som hneď pracovať v advokátskej kancelárii a odvtedy som v advokácii. Trochu to aj ľutujem. Niektorí moji rovesníci majú skúsenosti aj zo súdu, aj od exekútora či notára, z orgánov verejnej správy. Človek potom vie, ako tam zmýšľajú. Kamarát robil na úrade pre verejné obstarávanie a teraz robí v advokácii. Keď pripravuje podanie na úrad pre verejné obstarávanie, vie, ako sa tam na to budú pozeráť a vnímať to. Keď niekto mal prax na súde, pozerá sa na žalobu inak. Určite by som študentom odporučila, nech ako stážisti skúšajú všetko možné od protimonopolného úradu až po krajskú prokuratúru. Párty život nikomu neujde. *like*

PEVŠ AŽ DO BRUSELU

**TAKÁ BOLA CESTA ADAMA ŠEBESTU Z FAKULTY PRÁVA PEVŠ.
ČO DOVIEDLO AKTÍVNEHO ŠTUDENTA AŽ DO BELGICKA?**

TEXT: RADOVAN KOPEČNÝ | FOTO: ADAM ŠEBESTA

Všetko sa to začína vo vlastnej hlave. Dostanete impulz, že uspokojíte sa s tým, čo máte, nestačí. Zároveň vás pozitívne motivuje okolie. Napríklad vám známy zo špičkovej zahraničnej školy povie, že by ste bez problémov dosiahli úroveň jeho spolužiakov. Zvyšok je už len na rozhodnutí napredovať a nevzdávať sa, ani keď padnete. Asi tak by sa dal opísať v abstraktnom význame môj vlastný príbeh, ktorý ma ako Slováka dostal až do advokátskej kancelárie v Bruseli. Prinášam jeho konkrétne znenie aj s praktickými radami, ako robiť veci v živote lepšie.

KDE BOLA VÔĽA, TAM BOLA CESTA

Naivne verím tomu, že v živote platí jedno magické pravidlo, že ak niečomu uveríte a urobíte pre to maximum, dosiahnete želaný stav. Samozrejme, musíte si zadať reálne ciele. A práve to je kľúč k úspechu. Treba začať od malých vecí, väčšie prídu postupne. Ako prvák na vysokej škole som si v lete povedal, že si musím nájsť nejakú „slušnú“ brigádu. Predchádzajúce letá som vozil turistov po Bratislave na elektrických rikšiach a zbieral vozíky v supermarkete za 50 korún na hodinu. Pozrel som sa teda na portál profesia.sk. Ešte pred tým mi ale mama, ktorá pôsobí v HR, našťastie opravila väčšinu obsahu môjho životopisu. Veď „highlight“ v ňom tvorili spomínané rikše. Napriek tomu som životopis poslal aj na pozície, ktoré by som si reálne nevedel predstaviť robiť. Napríklad na inzerát realitného makléra. Išlo o medzinárodnú firmu, ktorá na Slovensku práve začínala. Po pohovore sa ma majiteľ firmy opýtal, či by som nemal záujem robiť preklady rôznych školení. Všimol si, že som chodil na bilingválne gymnázium a jednoducho mu napadlo ma využiť čo najefektívnejšie. Zavesil som teda ešte nezačatú kariéru realitného makléra na kliniec a začal som pracovať v centrále ako „asistent – špecialista“. Ukázalo sa to ako skvelá skúsenosť, pretože som mal možnosť pracovať priamo pri riaditeľovi marketingu a právneho oddelenia. Okrem prekladov som teda získal aj ďalšie skúsenosti a z letnej brigády sa stal dlhodobý part-time job popri škole. A v životopise som mal prvú prácu v kancelárii.

ŠTUDENT BEZ PEŇAZÍ NIKOHO NEZBALÍ

Musím sa otvorene priznať, že veľká motivácia pracovať popri škole vychádzala aj z faktu, že rodičia na mňa začali prirodzene tlačiť, aby som mal aj vlastný príjem. Bol som im vďačný za to, že mi platili školné, preto sa nedali ich slová brať na ľahkú váhu. Rýchlo som si uvedomil, že môj príjem môžem využiť úplne podľa svojho uváženia. Už som nemusel prosiť mamu, aby mi namiesto 10 eur do mesta dala aspoň 12 (za to ste už ako tak vedeli dostať potenciálnu priateľku aspoň do dobrej nálady). Jednoducho, mal som určitú nezávislosť. A keď si na ňu človek zvykne, je prirodzené, že si ju chce zachovať.

TREBA SA AJ UČIŤ

Áno, sú školy, ktoré počas štúdia zakazujú študentom pracovať. Má to svoje opodstatnenie, aj ja som sa v treťom ročníku pol roka venoval iba bakalárskej práci a sám som videl, že ma to intelektuálne obohacovalo. Ale chýbali mi praktické úlohy, ktoré dostávate v práci. A tak som sa rozhodol aspoň pre neplatené stáže, podarilo sa mi dostať na prokuratúru aj súd. Keďže som už mal nastúpiť na magisterské štúdium, uvedomil som si, že by som mal naberať viac skúseností z práva. V advokácii som však nemal žiadne kontakty. Opäť som sa pozrel na profesiu a čuduj sa svete, po druhom odoslanom životopise sa mi ozvali a zamestnali ma ako právneho asistenta. Vôbec mi nevadilo, že som musel robiť klientom kávu a zastupovať recepcnú. Mal som totiž na stole aj odvolania a iné zložité právne úlohy, ktoré ma bavili.

KEĎ SI ČLOVEK NEVIE VYBRAŤ, ČO VLASTNE CHCE

Po čase sa mi však práca v súkromnej sfére mierne zunovala. Ako mladý naivný človek

som v nej prestal vidieť určitý „vyšší cieľ“. Všimol som si inzerát Medzinárodnej organizácie pre migráciu, ktorá hľadala práve právneho asistenta. Podarilo sa mi prejsť pohovorom a pozíciu získať. Išlo o niekoľkomesačnú stáž, ale lákala ma téma aj nové prostredie. Prvýkrát som mal pocit, že prácou pomáham konkrétnym ľuďom. Pomáhali sme azylantom s prípravou životopisov, poskytovali sme právne poradenstvo. Termín skončenia stáže sa ale pomaly blížil a tak bolo potrebné sa pozrieť za novým dobrodružstvom. Spoznal som Miroslava Hajnoša, ktorý pravidelne zverejšoval pracovné inzeráty. Hľadali stážistu pre Euractiv.sk, mediálny portál o EÚ. Keďže som v tom období začal pôsobiť v Paneurópskej mláde-

ži, organizácii, ktorá sa zaoberala európskou integráciou, mal som v rukách argument, prečo by som vedel písať o EÚ. A prečo by som vôbec vedel písať. Práve magazín Like, ktorý máte v rukách, bol ďalšou neocenenou skúsenosťou. Mal som príležitosť robiť rozhovory s premiérmi, veľvyslancami, dekanmi zahraničných škôl, profesormi... Rovnako aj Euractiv bol jednou z dôležitých skúseností, keďže som spoznal ľudí z prostredia diplomacie a európskych záležitostí, ale aj médií. Všetko bolo o schopnosti uvidieť príležitosť a využiť ju. Like som oslovil prakticky do hodiny po tom, ako som ho mal prvýkrát v ruke. Nesmie vám chýbať nadšenie a pozitívna energia, keď si hľadáte prácu, alebo sa púšťate do nových projektov. Budú vás vyberať väčšinou starší kolegovia, ktorým pripomeniete ich „staré dobre časy“.

TRETÍ SEKTOR JE NAPRIEK KLEBETÁM DOBRÁ SKÚSENOSŤ

Po stáži v Euractiv.sk ma oslovilo predstavenstvo Paneurópskej únie na Slovensku, aby som začal pôsobiť ako jej generálny tajomník. Išlo o slovenskú pobočku organizácie, ktorá sa venovala európskym témam – v minulosti podporovala vstup Slovenska do EÚ, organizovala rôzne konferencie a diskusie. Vymenil som na tomto poste človeka, ktorý bol známy publicista s množstvom kontaktov a skúseností. Ako dvadsaťtriročný som mal pred sebou publikum tvorené ľuďmi vo veku od 20 do 80 rokov. Vôbec nebolo ľahké uspokojiť všetkých rovnako. Opäť išlo o novú skúsenosť, ktorá mi umožnila naučiť

sa lepšie komunikovať s ľuďmi – a to nielen písomne, ale aj ústne počas moderovania viacerých podujatí.

ŠKOLA A PRÁCA? NIEKEDY JE LEPŠIE ICH ODEDELIŤ

Možno si teraz budem mierne protirečiť, ale je dôležité zachovať princíp „všetko s mierou“. Ak viete, že vás čakajú v škole náročné skúšky, musíte ubrať z ostatných aktivít. Nie je možné dosiahnuť všetko s najlepším výsledkom. To bol aj môj prípad. Dostal som možnosť viesť informačnú kampaň pred voľbami do Európskeho parlamentu. Išlo o organizovanie debát na univerzitách po celom Slovensku a rôzne PR aktivity. Práve v tom období som však aj finišoval so školou a bolo extrémne náročné všetko úspešne sklbiť. Preto opäť zdôrazňujem, že pokiaľ vás čaká náročné obdobie v škole, určite uberte z pracovných aktivít.

PRVÁ FULL-TIME PRÁCA. NA PRÁVNOM ODDELENÍ

V živote je veľa vecí o náhode. Ešte pred skončením školy ma kontaktovala headhunterka ohľadne pozície junior právnika v medzinárodnej developerskej spoločnosti. Pamätám si, ako som sa musel ráno premôcť po náročnej noci (party), aby som po troch hodinách spánku absolvoval pohovor. Oplatilo sa. Podarilo sa mi presvedčiť headhunterku aj budúceho šéfa a od septembra som mal istotu, že budem mať prácu. Medzitým som ešte absolvoval dvojmesačný program na George Mason University vo Washingtone, D.C., kde som stážoval v jednej americkej neziskovej organizácii a na našej ambasáde.

Opäť išlo o skvelú skúsenosť, o ktorej som napísal aj blog. Navyše, každý rok dostane päť Slovákov, ktorí sa programu zúčastnia, štipendium na poplatok za program vo výške takmer sedem tisíc dolárov.

SOM V BRUSELI. ČO SOM SA NAUČIL. A ČO BUDE ĎALEJ?

Po roku práce právnika v súkromnej sfére som sa presťahoval do Bruselu, kde pôsobím ako „New Entrepreneur“ v rámci programu Erasmus pre mladých podnikateľov. Mojou úlohou je vymyslieť pre miestnu advokátsku kanceláriu stratégiu, ako môže viac využiť mediáciu pri riešení sporov svojich klientov. Okrem toho mám možnosť vidieť, ako funguje advokácia v Belgicku. Musím povedať, že vzťahy – vrátane právnych, sú tu oveľa menej formálne. Neviem si celkom predstaviť, že by na Slovensku pracoval advokát pre svojho klienta bez zmluvy. Tu s tým nemajú problém. Je tu väčšia dôvera medzi ľuďmi. Alebo napríklad pri mediácii – ľudia často nepotrebujú, aby ich dohoda bola súdne vymáhateľná. Jednoducho rešpektujú dohodu aj bez toho. Mne osobne sa tento prístup páči. Na Slovensku by som však bol trochu viac opatrný.

A ČO BUDE ĎALEJ?

V BRUSELI JE VEĽA MOŽNOSTÍ.

NECHAJTE SA TEDA PREKVAPIŤ.

Ak by ste mali otázky, alebo iný názor, veľmi rád sa s vami porozprávam. Kontaktujte ma cez LinkedIn alebo email:

adam.sebesta@yahoo.com

Držím vám palce a teším sa na váš príbeh! *Like*

ČO SOM SA Z CELÉHO PRÍBEHU NAUČIL? ZHRNIEM TO V NASLEDOVNÝCH BODOCH:

• **NAJDÔLEŽITEJŠIA VEC, KTORÚ SA MÁTE MOŽNOSŤ NAUČIŤ POČAS STREDNEJ ŠKOLY, SÚ JAZYKY. ČÍM VIAC, TÝM LEPŠIE. VYUŽITE TO. A NEBOJTE SA, NIKDY NIE JE NESKORO ZAČAŤ SA UČIŤ NOVÝ JAZYK!**

• **KAŠLITE NA „FUNKCIE“. VEZMITE AKÚKOĽVEK PRÁCU. ZAMERAJTE SA NA OBSAH PRÁCE, KTORÚ ROBIETE A SKÚSTE SI Z NEJ VZIAŤ ČO NAJVIAC. BUĎTE INICIATÍVNI, NEUSPOKOJTE SA SO SEBOU, SNAŽTE SA VO VŠETKOM ZDOKONAĽOVAŤ.**

• **ZADAJTE SI REÁLNE CIELE. ZAČNITE MENŠÍMI, POSTUPNE PREJDITE K VÄČŠÍM.**

• **MYSLETE POZITÍVNE. MAJTE PRED SEBOU OBRAZ TOHO, ČO CHCETE DOSIAHNUŤ. BUĎTE PRIATEĽSKÍ K VÁŠMU OKOLIU. VENUJTE SA SVOJIM PRIATEĽOM. POVZBUDZUJTE ICH.**

• **NEVYTÝRAJTE KONFLIKTY. SNAŽTE SA VŽDY O ZMIER. AK NIEČO POTREBUJETE DOSIAHNUŤ, BUĎTE TRANSPARENTNÍ, HOVORTE PRAVDU, BUĎTE ALE SLUŠNÍ A VŽDY ASERTÍVNI.**

• **NÁJDITE SI ČAS NA ODDYCH. NIE JE DOBRÉ VYHORIEŤ EŠTE PRED ZAČATÍM SKUTOČNEJ KARIÉRY.**

Simona Pečová

AK NEPRÍDEM O POL HODINU SKÔR, TAK NEPRÍDEM VÔBEC

SIMONA PEČOVÁ, ŠTUDENTKA TRETIEHO ROČNÍKA NA FAKULTE MASMÉDIÍ, JE SÍCE MEDZI SVOJIMI SPOLUŽIAKMI NAJMLADŠIA, NO STÍHA TOHO NAOZAJ VEĽA. POPRI ŠKOLE SA VENUJE PRÁCI V RODINNEJ ČOKOLÁDOVNI A PRACUJE AJ V TELEVÍZII MARKÍZA. V ROZHOVORE NÁM PREZRADILA, AKO ZVLÁDNUŤ AZDA AJ TO NAJDÔLEŽITEJŠIE: AKO VSTAŤ NA VYSIELANIE TELERÁNA, KEĎ VÁČŠINA ŠTUDENTOV EŠTE TVRDO SPÍ.

CHODILA SI NA GYMNÁZIUM, KDE SA UČÍ VLASTNE VŠETKO. BOLI TVOJÍM CIEĽOM MÉDIÁ UŽ VTEDY?

Počas osemročného gymnázia som celý čas, až do štvrtého ročníka, chcela byť právničkou. Keďže sa moja sestra rozhodla pre právo, tak som zmenila cieľ a chcela som byť herečkou.

TAKŽE SI SA VENOVALA NAJPRV DIVADLU.

Áno, navštevovala som amatérske divadlo, kde som sa pripravovala aj na prijímačky VŠMU, DAMU aj JAMU. Neskôr som však začala ako redaktorka robiť amatérske reportáže pre regionálny internetový portál. Tam ma herectvo už pomaly, ale isto začalo opúšťať.

ALE IŠLA SI NA PRIJÍMAČKY?

Povedala som si, že keď už som si podala prihlášky, tak tam pôjdem. Nezobrali ma, s čím som aj rátała a nakoniec som bola aj rada.

EŠTE NEJAKÉ INÉ SMERY, O KTORÝCH BY SME MALI VEDIET? A AKO SI OBJAVILA PRÁVE FAKULTU MASMÉDIÍ PEVŠ?

Podávala som si prihlášku aj na ekonomické fakulty. Potom som sa dopyčula, že na Paneurópskej vysokej škole je Fakulta masmédií. Zaujalo ma, čo všetko sa tu dá študovať, a tak som už viac-menej bola rozhodnutá, že žiadna ekonomická to nebude.

PODPOROVALI ŤA AJ RODIČIA V TEJTO VOĽBE?

Pri herectve mali isté obavy o moju budúcnosť, pri ekonomickej boli radi. Pri masmédiách, ktoré som si nakoniec vybrala, bolo ťažké vysvetliť, čo to vlastne obnáša a kde všade sa to dá využiť. Ale nakoniec ma podporili. Stále to asi videli ako lepšiu možnosť oproti herectvu.

NA ŠKOLE MÔŽEME TVOJ HLAS POČUŤ V REPORTÁŽACH MÉDIÁLNEJ PRAXE A TAKISTO AJ V RÁDIU LIKE. ČO ŤA BAVÍ NAJVIAC? SI TECHNICKÝ TYP?

V prvom ročníku sme sa venovali skôr reportáži. V druhom sme si už mohli zvoliť, čomu sa chceme venovať. Vždy, keď som robila reportáž, bola som redaktorkou. To ma bavilo najviac. Viem si nastaviť aj techniku, ale možno nemám až tak rozvinuté umelecké myslenie, čo sa týka obrazu. Radšej stokrát nahrám komentár, ako by som mala zostrihať reportáž.

AKO SI SA DOSTALA K ROZHLASU?

Začala som chodiť na rozhlasovú tvorbu a minulý rok, keď som bola druháčka, vzniklo školské rádio. Tak som sa pridala. Rozhlasová tvorba mi príde podobná tej reportážnej. Strih zvuku ma na rozdiel od strihu obrazového materiálu baví, takisto aj robenie rozhovorov. Ešte však neviem, či práve rozhlas je špeciálizáciou, ktorej by som sa chcela dlhodobo venovať. Momentálne ma to naozaj baví.

SI NAOZAJ AKTÍVNA ŠTUDENTKA, KTORÁ OKREM ŠKOLY STÍHA AJ PRÁCU V ÚSPEŠNEJ TELEVÍZII. PREČO SI SI HĽADALA PRÁCU UŽ POČAS ŠKOLY?
Som zástancom názoru, že priveľa nezamestnaných absolventov je práve preto, že nenazbierajú skúsenosti už počas vysokej školy. Preto som si hneď po prvom ročníku našla stáž v regionálnom rádiu, kde som hlásila dopravný servis a počasie. Tento rok som sa chcela zamerať na marketing a PR, keďže sme mali také predmety v škole. Tak som rozposlala životopisy na viacero miest, ale neúspešne. Keďže sa moja bakalárska práca zameriava na dramaturgiu Telerána, tak som skúsila aj nejaké médiá, vrátane Markízy.

TEXT: TAMARA ANTALOVÁ
FOTO: VANDA SAMARDŽIJOVÁ

AKO TO, ŽE PRÁVE TEBE SA POŠŤASTILO V NAJSLEDOVANEJŠEJ TELEVÍZII NA SLOVENSKU?

Asi som bola v správnom čase na správnom mieste. Jednoducho som vošla a nechala svoj životopis na vrátnici. Mala som ho však cielený do dramaturgie Telerána, kvôli téme mojej bakalárky. A práve na tento životopis som dostala reakciu hneď na druhý deň. Naozaj som to nečakala.

ČO JE TVOJOU PRÁCOU? AKO POMÁHAŠ PRI CHODE TEJTO KAŽDODENNEJ RELÁCIE?

Som asistentkou dramaturga v Teleráne. Keďže ide o rannú reláciu a všetky prípravy musia prebehnúť ešte pred vysielaním, vstávam o 3:30 ráno, aby som už o pol piatej bola v práci. Stačilo by prísť aj na piatu, ale ja radšej prídem o pol hodiny skôr. Tak chodím aj do školy. Lebo, ak neprídem o pol hodiny skôr, tak neprídem vôbec.

TO TEDA MUSÍŠ MAŤ VÝDRŽ.

Robím vlastne aj druhú robotu, asistentku spravodajstva v ranných správach, na ktoré vstávam ešte skôr, o 2:30. Aj tu dodržiavam polhodinovú rezervu. Ak by som napríklad vstala o pätnásť minút neskôr, stále by som bola v práci vlastne o pätnásť minút skôr. Takto mám istotu, že nebudem meškať.

ZAČNIME TEDA TELERÁNOM. ČO VŠETKO PRIPRAVÍŠ PREDTÝM, AKO ZAČNE SAMOTNÉ VYSIELANIE A ČO ROBIŠ POČAS NEHO?

Reláciu pripravujeme deň vopred. Píšem upútavku a mám na starosti ilustračné zábery k témam v scenári, ktorý vytvoril dramaturg. Počas relácie napríklad vytáčam živé telefonáty alebo odklikávam dopravný servis.

OCITLI STE SA UŽ V SITUÁCII, ŽE NEJAKÝ HOŠŤ NEPRIŠIEL?

Za tú dobu, ktorú som tam strávila ja, sa to ešte nestalo. Skôr sa stalo, že sa nám stratil

niekde v budove. Alebo sa nám stalo napríklad to, že hosť prišiel o deň skôr.

A ČO DRUHÁ PRÁCA?

Keď robím správy, tak spravím rešerš toho, čo sa stalo v noci, z ktorého sa spraví ešte užší výber. Na ten píšem následne komentár a strihám ilustračné zábery. A píšem aj krauly, ktoré bežia počas relácie.

PÁČI SA TI TÁTO PRÁCA? VIEŠ SI JU PREDSTAVIŤ AKO SVOJU PROFESIU?

Táto práca je pre mňa ideálna práve teraz. Veľa sa v nej naučím. Ale profesiu vo vzdialenej budúcnosti zatiaľ neriešim.

CHCELA BY SI BYŤ SKÔR PRED KAMEROU ALEBO ZA ŇOU?

Vždy som si myslela, že som extrovert, ktorý chce byť pred kamerou, ale v poslednej dobe som si uvedomila, že asi ani nie. Alebo až vtedy, keď budem mať dostatok skúseností.

Mám pocit, že sú oblasti, v ktorých ešte potrebujem dozrieť.

A ČO VOĽNÝ ČAS? AKO RELAXUJEŠ?

Ak mám čas, tak spím. Momentálne fičím aj na vymalovávaní antistresových omaľovánok. Naozaj som schopná celé dni vyfarbovať maličké plochy pastelkami. Takiež rada varím a mojou vášňou je čokoláda. V Partizánskom, odkiaľ pochádzam, máme čokoládovňu. Keď som doma, skoro všetok čas trávim tam.

NEMÁŠ UŽ ČOKOLÁDY DOSŤ, KEĎ JU STÁLE JEŠ VO VAŠEJ ČOKOLÁDOVNI?

Z dobrej a pravej čokolády ti zle nikdy nebude.

Like

RELAX V ŠKOLE

TEXT: RADOVAN KOPEČNÝ | FOTO: MAGDALÉNA HUCÍKOVÁ

Oddych medzi prednáškami, tulivak či pohodlná sedačka. Študenti Paneurópskej vysokej školy si môžu dopriať odpočinok a načerpať sily v nových priestoroch. Vitajte v relaxačných zónach.

Študenti fakulty práva a fakulty psychológie si už isto mohli všimnúť tulivaky či príjemnú výzdobu na prvom poschodí budovy PEVŠ na Tomášikovej ulici. Relaxačné zóny vznikli práve pre tých, ktorí si chcú čo i len na chvíľu vydýchnuť počas hektického dňa. K dispozícii sú tulivaky i pohodlná sedačka.

Projekt navrhla a zrealizovala dobrovoľníčka z internetovej poradne IPčko Mgr. Veronika Janíčková. Všetko, čo v štyroch oddychových kútikoch nájdete, je jej práca.

„Ušila som pohodlné sedacie mini vaky a vyrobila stolíky v industriálnom štýle. Tieto na mieru vytvorené kúsky som doplnila o šedú sedačku a farebné kruhy na ozdobenie stien,“ hovorí Veronika.

Aj farby – oranžová a šedá – boli jej nápad. Priestory, kde môžu študenti príjemne tráviť svoj voľný čas, tak dokonale ladia s interiérom školy.

Hoci sú takéto priestory zatiaľ len v budove na Tomášikovej ulici, dočkajú sa ich aj študenti ostatných fakúlt PEVŠ. Vedenie školy pre magazín Like uviedlo, že podobné zóny plánuje vytvoriť začiatkom budúceho semestra aj v budove na Tematínskej ulici. *Like*

módne PREMENY PEVŠ

FOTO: MARIANNA TOMANOVÁ | STYLING, MAKE UP: JANA OLŠINSKÁ / STUDIO22 | VLASY: MONIKA KALICKÁ / KDRKO

PO SÉRII PREMIEN SO ŠTUDENTKAMI SME SA TENTORAZ ROZHODLI PRE ZMENU. VYBRALI SME SI ŠTUDENTA FAKULTY INFORMATIKY **MAREKA BREŇČIČA**. MAREK POPIERA VŠETKY PRVOPLÁNOVÉ PREDSTAVY, KTORÉ SA SPÁJAJÚ S TYPICKÝMI IT-ČKÁRMÍ. MNOŽSTVO TETOVANÍ A PIERCINGOV Z NEHO ROBIA S NAJVÄČŠOU PRAVDEPODOBNOŠŤOU JEDNÉHO Z NAJVÝSTREDNEJŠÍCH ŠTUDENTOV PEVŠ.

MAREK, AKO BY SI DEFINOVAL SVOJ ŠTÝL?

Môj štýl by sa dal nazvať streetwearom. To, ako sa oblekam, vychádza najmä z hardcore punkovej subkultúry. Rád sa oblečiem aj do obleku alebo business casual, ale tak aby to vyzeralo zaujímavo, nemám rád fádnosť. Myslím si, že aj chlap by mal vyzeráť dobre, ale v istých medziach.

A ČO TVOJE TETOVANIA? PLÁNUJEŠ ROZŠIROVAŤ SVOJU ZBIERKU?

Prvé tetovanie som si dal ako reakciu na dlhoročný vzťah, ktorý nevyšiel. Išlo o odkaz: No regrets, only memories. Pri prvej tetovačke sa určite pozeráš na to, že je to na celý život, ale keď už ich máš viac, tak to veľmi neriešiš. Pre všetkých, ktorí rozmyšľajú nad tetovaním, neodporúčam na ňom šetriť, neoplatí sa to. Najmä, ak máš mať potom nepríjemné jazvy alebo nosiť na sebe pokazenú robotu. Do budúcnosti by som rád dokončil rozrobené tetovačky, hlavne Alana Turinga. Hovorí sa mu aj otec informatiky, chlapík postavil mašinu na dešifrovanie vojenskej verzie enigmy. Mám ju na ramene a rád by som pokračoval asi po celom tele, ale na to pri súčasných študijných a životných výdajoch nie je dosť prostriedkov. *Like*

bunda – Zara
košeľa – Marekova vlastná

klobúk, mikina – Zara

kabát, mikina, nohavice, klobúk – Zara

KULTÚRNE TIPY

VE SMÍRNÝ TRHÁK Z PRODUKCIE MARKETINGOVÉHO MOLOCHA DISNEY POTVRDIL, ŽE INVENČIA JE PRECEŇOVANÁ A NAJLEPŠÍM RECEPTOM NA ZAPLŇANIE KINOSÁL JE OPRÁŠENIE OSVEDČENEJ ZNAČKY. STAČÍ LEN SLEDovať TRENDY NA SOCIÁLNYCH MÉDIÁCH, KAM SA NERD KULTÚRA NAPRIEK NEVÔLI PŮVODNÝCH FANÚŠIKOV PREMIESTNILA. NAŠTASTIE, ZIMA JE TIEŽ OBDOBÍM PREMIÉR FILMOV, KTORÉ MAJÚ INÉ AMBÍCIJE, NEŽ LÁMAŤ BOX OFFICE REKORDY. OSCARY SÚ ZA ROHOM A NA OCENENIA SI BRÚSIA ZUBY NAPRIKLAĐ AJ DVA SKVELÉ PRÍBEHY Z DIVOKÉHO ZÁPADU. LIKE VÁM Z BOHATEJ KULTÚRNEJ PONUKY VYBERAL TO NAJLEPŠIE.

ANOMALISA

Bábkový sex nie je žiadna novinka. Zatiaľ čo v satire Team America bolo účelom pohoršenie, bábkou pod režijnou taktovkou Charlieho Kaufmana predvedú jednu z najrealistickejších erotických scén všetkých čias. Meno tvorcu vám možno veľa nepovie, vedzte však, že je to geniálna scenáristická myseľ za filmovými hlavolamami ako Večný svit nepoškvrnenej mysle či V koži Johna Malkovicha. Za kamerou debutoval s ohavne depresívnou drámou Synekdocha, New York. Téma osobnej prázdnoty a zmaru je mu zrejme veľmi blízka, keďže aj tentoraz svojho protagonistu uvrháva do existenciálnej krízy. S jednou drobnou zmenou – Michael Stone, muž v strednom veku autor kníh o zákazníkcom servise je stop-motion metódou nasnímaná báбка. Okrem svojho vlastného hlasu mu všetky ostatné znejú totožne (mužov, ženy aj deti nahovoril jeden herec), až pokým v hoteli nestretne niekoho výnimočného.

THE REVENANT

Alejandra Iñárritu sme tu v kultúrnych tipoch mali pred rokom a medzičasom si stihol na účet pripísať zlaté sošky vo všetkých kľúčových kategóriách. Mexičan však nezaháľal a po úspechu Birdmana je späť s The Revenant. Leonardo DiCaprio stvárňuje dobrodruha a prieskumníka Hughu Glassa, s ktorým nepekne vybabre zločinec na úteku v podaní Toma Hardyho (RocknRolla, Počiatok). Tradičný príbeh o ceste za pomstou na pozadí americkej divočiny 19. storočia je ako z pera Jacka Londona. Prísľubom skvelého zážitku je najmä opätovná spolupráca s hlavnou hviezdou Birdmana, a síce geniálnym kameramanom Emmanuelom Lubezkim. Rozpočet filmu aj dĺžka natáčania sa oproti plánu zdvojnásobili a zúčastnení tvorcovia svoju skúsenosť svorne opísali ako fyzické utrpenie. Keď vegetarián DiCaprio zubami trhá surovú bizóniu pečeň, nejedná sa o maketu. Ako diváci sa môžeme tešiť.

OSEM HROZNÝCH

„Blázni z videopožičovne“ Tarantinovi sa western evidentne zapáčil. Už jeho predchádzajúce filmy boli plné odkazov na klasiky tohto žánru a s Divokým Djangom zožal svoj doposiaľ najväčší úspech. Prečo to teda neskúsiť znova, tentoraz v zasneženom prevedení? Veteránovi akčných filmov z osemdesiatych rokov Kurtovi Russellovi sekundujú Tarantinovi obľúbenci Samuel L. Jackson, Michael Madsen a Tim Roth. Spolu so štyrmi ďalšími pochybnými postavami tvoria osem hrozných. Fujavica ich prinúti zdieľať horskú chatu, ale nažive ju opustí len jeden. Okrem prostredia zdieľajú Ťsmi hrozní s The Revenant ešte jednu spoločnú črtu – vizuálny fetišizmus. Tarantino vzkriesil archaický formát Ultra Panavision 70 mm, na ktorý sa naposledy natáčalo pred polstoročím. Ten si slovenských kinách bohužiaľ nevychutnáme, ale vyšperkovaným dialógom by to nemalo nič ubrať.

ENNIO MORRICONE

Pri prevažne westernovej tematike ostaneme aj s hudobným tipom. Mnohí ste si určite nenechali ujsť Morriconeho minuloročné vystúpenie. Čuduj sa svete, osemdesiatšesťročná žijúca legenda filmovej hudby bude v januári späť v Bratislave. Na svoje vystúpenie si pripravil nový program, určite však zaznejú nesmrteľné melódie z Leoneho „dolárovej“ trilógie. Talian odmieta nálepku výlučne westernového skladateľa a za pravdu mu dáva resumé s viac ako päťsto žánrovo pestrými soundtrackmi. Počas celého turné bude dirigovať Český symfonický orchester, na ktorého adresu nešetril chválou. Kto Morriconeho zažil pred rokom, vie, že ide o pôsobivý zážitok. Preto neváhajte a rezervujte si lístky na 19. januára do Slovaft Arény. Sotva dostanete tretiu príležitosť.

DOKTOR MACBETH

Inscenácia je v repertoári bratislavského Mestského divadla už nejaký čas, ale témy ako pokrytectvo, absencia morálky a túžba po moci sú vzhľadom na blízke parlamentné voľby veľmi aktuálne. Hoci (nie)len názov predstavenia odkazuje na Shakespeara, dej sa odohráva v novembri 1989. Marek Ťapák hrá primára kardiologického oddelenia a titulného pseudo-Macbetha, jeho manželka v podaní Anny Javorkovej pracuje v televízii a je dcérou popredného predstaviteľa ÚV KSČ. Revolučné nálady ich preto pochopiteľne obchádzajú oblúkom. Hra možno nie je vrcholným dielom dramaturga Romana Olekšáka, ide však o vydarený psychologický profil ľudí, ktorí sa v minulom režime cítili ako ryby vo vode. Predstavte si Mňačkov román Ako chuť moc skondenzovaný do jedného večera. Doktora Macbetha môžete vidieť 26. januára v Mestskom divadle P. O. Hviezdoslava.

Dávid Szabó

KU KAŽDEJ SKLADBE PRIDÁVAM EŠTE SEBA

VYŠTUDOVAL AKORDEÓN A CEZ INZERÁT ZALOŽIL KAPELU. ŠTYRI MESIACE V NEMECKU SA MU STALI OSUDNÉ A PO NÁVRATE SA ZAČAL VENOVAŤ AUTORSKEJ TVORBE SPOLU S KAPELOU IN VIVO. DAVID SZABÓ, ŠTUDENT TRETIEHO ROČNÍKA MEDIÁLNEJ KOMUNIKÁCIE, TALENTOVANÝ AKORDEONISTA A KLÁVESÁK, PREDSTAVIL SEBA A SVOJU KAPELU V ROZHOVORE PRE LIKE.

IN VIVO

MICHAL VARGA (GITARA, SPEV),
JURAJ VARGA (BASGITARA, VOKÁLY),
DÁVID SZABÓ (AKORDEÓN),
PETER NOŠÍK (BICIE NÁSTROJE, CAJÓN).

KEDY SI SA ROZHODOL PRE TENTO NÁSTROJ A PREČO PRÁVE AKORDEÓN?

Môj otec hral na akordeóne, takže od malička som mal kontakt s týmto hudobným nástrojom. Ako sedem až osemročný som vedel zahrať prvú ľudovku. Páčilo sa mi, ako ten nástroj znie. Nikto ma do toho nenútil.

TAKŽE SI Z MUZIKANTSKEJ RODINY?

Dedo bol trubkár, ale ani on, ani otec neboli profesionáli. Nevenovali sa hudbe tak ako ja, no tradícia tam bola. Otec nikdy nástroj neštudoval, takže mi nevedel dať veľmi široké základy. Ako sedemročného ma na môj popud dali na základnú umeleckú školu. Chodil som tam osem rokov, plus dva roky nadstavba a neskôr konzervatórium.

KONZERVATÓRIUM SI SI VYBRAL TIEŽ SÁM?

Áno, vedel som, že keď ZUŠ skončí, chcem s hudbou pokračovať. Už vtedy som sa jej chcel venovať viac, dlhšie, navždy. Uvedomil som si, že keď teraz skončím so štúdiom, už ma nikto nebude odborne viesť. S malou dušičkou som povedal svojej učiteľke v deviatom ročníku, že síce by som mal ísť na elektrotechnickú, ale ja by som sa rád pokúsil dostať na konzervatórium. Vtedy to bolo už pomerne neskoro, lebo deti, ktoré sa chcú dostať na konzervatórium, sa pripravujú od piateho ročníka. S Božou pomocou ma tam nakoniec zobrali. Konzervatórium už nebolo o tom cvičiť raz do týždňa, ale naopak - veľmi ťažký nasypnaný materiál. Cvičil som päť až šesť hodín denne. Nastali tvrdé konzervatórijné roky. Aj keď netvrdím, že neboli prešlapy.

AKÉ PREŠLAPY?

Možno som sa príliš búril klasickej hudbe, čo som sa až tak nemusel. Až teraz si to uvedomujem. Predsa len, klasika je základ, ktorý sa zídne, keď sa človek chce technicky a profesionálne rozvíjať a vyvíjať. Bez toho to nejde. Tam sa rozhodne, kto je profesionálna top špička a kto nie.

NO A ČO POTOM?

Potom prišiel pop. Mali sme povinný aj klavír a ja som začal hľadať kapelné uplatnenie. V roku 2005 som si založil kapelu. Otvoril som si inzeráty a hľadal som basáka a gitaristu, skrátka ľudí, ktorí si tiež chceli založiť kapelu. Keďže sme nemali speváka, tak som niečo spieval ja a niečo gitarista. Volali sme sa veľmi príznačným menom - Reason. Fungovali sme spolu asi polroka a potom prišiel zlom. V skúšobni, v Podunajských Biskupiciach, sídlila aj jedna agentúra, z ktorej ma oslovili na štúdiové nahrávanie. Tam som sa zoznámil s mojimi terajšími spoluhráčmi. Pod agentúrou sme pôsobili polroka. Neskôr sme sa osamostatnili a takto hráme už desať rokov.

TO VŠAK EŠTE STÁLE NEBOLO IN VIVO. AKO STE SA DALI DOKOPY VY?

In Vivo funguje od roku 2011 do súčasnosti. Michal Varga je autorom, nielen textov a hudby, ale celej tejto formácie a idey. Zoznámili sme sa vďaka bubeníkovi Petrovi Nošíkovi z mojej pôvodnej kapely. Chalanov Vargovcov som však spoznal už v roku 2009. Neskôr som si dal pauzu štyri mesiace v Nemecku. Šesť dní v týždni, šesť hodín hrania denne.

TO BERIEŠ AKO PRESTÁVKU?

Dovtedy som riešil buď školu, alebo kapeľu. Tam som šiel získať životné ponaučenie. Chceli ma ďalej na angažmá, ale nechcel som robiť muziku takýmto štýlom. Pre mňa nie je prioritou, aby som každý deň hral hocičo, ale aby som hral niečo čo ma baví a pričom sa cítim dobre na pôdiu.

TAKŽE SI ŠIEL DO NEMECKA NABRAŤ SKÚSENOSTI, ABY STE S VARGOVCMI MOHLI ZALOŽIŤ KAPELU?

Tak to úplne nebolo. Z Nemecka som sa vrátil utvrdený, že hrať ako barový muzikant nie je pre mňa a začal som riešiť autorskú hudbu. Nevieť, ako sa to stalo, ale situácia bola taká, že Mišo Varga mi hral na gitare svoje piesne. Bola to pieseň Maličkosti, pri ktorej som prvýkrát povedal, že tam by sa možno hodil akordeón. Vtedy sa ma spýtal: „Ty hráš na akordeón?“ Odpovedal som, že áno a že by som vedel, čo do tej skladby zahrať. Dali sme hlavy dokopy a vytýčili sme si termíny, aby sme songy aj nahrali. V prúde rieky, Maličkosti a Demotivačná sa nahrali ako prvé a o polroka sme vydali album.

VARGA NEVEDEL, ŽE HRÁŠ NA AKORDEÓN?

On, ani ostatní chalani z In Viva, spočiatku nevedeli, že hrám na akordeón, lebo v druhej kapele pôsobím ako klávesák. Nevedeli ani to, že som akordeón študoval a ja osobne som sa tým nechválil ani nepýšil, keďže som riešil klávesy. V tom období som nehrával verejne na akordeón. Práve Nemecko môže za to, že som ho po konzervatóriu chytil opäť do ruky.

IN VIVO JE Z BIOLÓGIE SKÚMANIE SYSTÉMU V PRIRODZENOM PROSTREDÍ. SÚVISÍ TO NEJAKO?

In Vivo, po slovensky naživo, zaživa. Mišo Varga už mal vymyslený názov a ja som sa mu vôbec nebránil. Mne sa páčil hneď od začiatku. Presne obsahuje metaforu, že sa snažíme hrať naživo a naše koncerty sa vy-začujú tým, že vždy dávame do toho všetko, celý život. Okrem toho to je ľahko zapamätateľný názov, keďže má tri slabiky. No niektorí ho vedia skomoliť aj na in víno.

V ČOM JE PRE TEBA IN VIVO AUTORSKÁ KAPELA? HUDBU AJ TEXT TVORÍ MIŠO VARGA

U nás to funguje tak, že autor, či už Mišo, alebo najnovšie aj Ďuro, donesie rozpracovaný nápad v základnej forme a s nápadom ideme všetci pracovať. Ja osobne pridávam vnímanie daného

TEXT: ANABELA MIKUŠIAKOVÁ
FOTO: VANDA SAMARDŽIJOVÁ

momentu alebo atmosféry. Skladba sa za jednu skúšku nespraví, rastie a formuje sa. Tesne pred nahrávaním jej forma usadne a stanoví sa, že takto sa to bude hrať. Dovtedy tam vždy nastane milión zmien. Sám tvorím tóny a to ma baví. Do hudby dávam svoju dušu, svoje vnímanie a sám seba. A ku každej skladbe, ktorá je hotová na 120 percent, pridávam na koncerte ešte seba.

VAŠA KAPELA JE ZALOŽENÁ HLAVNE NA AKORDEÓNE

Chalani hovoria, že sme založení na akordeóne. Veľakrát sa stalo, že do niektorých piesní som ten akordeón už nechcel dávať, ale chalani ma presvedčia, že ho tam mám dať. Juro Varga vždy príde a povie mi: „Davidenko, normálne to tam daj.“ Oni majú radi farbu, ktorú má akordeón. A som za to rád.

MÁTE PRÁVE VĎAKA AKORDEÓNU NAVRCH OPROTI OSTATNÝM KAPELÁM?

Neberiem to ako marketingový ťah, ale uvedomujem si, že to nie je klasický nástroj pre pop. Určite ho však neberiem v tomto prípade ako folklórny nástroj. Išlo mi o netradičnú farbu, snažil som sa do toho dať to, čo tam cítim. Niečo ma núti, aby som sa v tom nástroji ešte viac pohrabal, je tam len jedenásť farieb, respektíve trinásť, keď rátam pravú ruku, a musím si s nimi poradiť. To ma poháňa a motivuje.

TO JE DÔVOD PREČO MÁŠ RÁD PRÁVE AKORDEÓN?

Áno, aj. Akordeón je veľmi netypický nástroj z toho hľadiska, že do akordeónu fúkaš svojim ťahom a vieš ním ten tón tvarovať do akejkolvek dĺžky. Úplne krátky alebo veľmi dlhý. Na klavíri to nemáš, aj keď sa to už s pedálom dá predĺžiť, ale nikdy to nie je nekonečné. Pri akordeóne sa dá dosiahnuť nekonečný ťah, tak rýchlo vieš otočiť ten mech. Takisto sa mi veľmi páči, že samotný tón viem vytvárať podľa toho, ako to cítim.

TAKŽE TY SI UMELEC.

Nenazývam sa umelcom, mám len rád hudbu a chcem ju hrať, ako ju cítim. In Vivo je umelecká formácia, keďže tvoríme niečo nové, ale ja niesom umelcom, ani to nechcem takto škatulkovať. Každý má definíciu svojho umelca. Je umelec niekto, kto vyštuduje umeleckú školu alebo niekto kto niečo tvorí? Chalani, s ktorými hrávam, ani nepoznajú noty a tvoria úžasnú hudbu a sú zároveň výborní ľudia a skutoční umelci.

VĎAKA OTCOVI SI SA DOSTAL K AKORDEÓNU, HRAL SI NIEKEDY AJ S NÍM?

Hrával som, ale to bolo ešte za čias ZUŠ. Boli sme formácia otec a syn a vystupoval s nami aj môj brat, ktorý spieval a tancoval. Volali sme sa Szabó trio. Vystupovali sme na rôznych akciách obce, podujatiach či v spriatelенých obciach. Ako plyul čas, tak sme sa začali od seba odtrhávať. A každý sa vydal vlastnou cestou. *Like*

Assquakess

DJ JE MUŽSKÉ POVOLANIE, ŽENY TAM NEPATRIA

TEXT: RADOVAN KOPEČNÝ, FOTO: ARCHÍV ASSQUAKESS

PRED TROMI ROKMI SA ROZHODLI VKROČIŤ NA PÔDU „MUŽSKÉHO POVOLANIA“, POSTAVILI SA ZA MIXPULT A STALI SA DJ-KAMI. MLADÉ, TECHNICKY ZDATNÉ A PŮVABNÉ MILOVNÍCKY DOBREJ HUDBY SI HOVORIA ASSQUAKESS. ADRIANA MIŽIGÁROVÁ, ŠTUDENTKA FAKULTY MASMÉDIÍ PEVŠ A JEJ VIEDENSKÁ POLOVIČKA BARBARA FARKAŠ PREZRADILI, V ČOM JE BRATISLAVSKÁ KLUBOVÁ SCÉNA INÁ OD ZAHRANIČNÝCH, ALE AJ TO, AKO PREŽIŤ JEDNU PÁRTY ZA DRUHOU.

AKO STE SA DALI DOKOPY?

AM: Cez leto, asi pred tromi rokmi sme blbli po jednej žúrke na Obchodnej ulici, keď už ľudia kráčali do práce. Vymenili sme si topánky a pri tom popadali na zem a veľa sa smiali. S Barborkou sme vtedy chodili na after party. Nestačilo nám hudby, tak sme si ju púšťali do ôsmej rána. No úplne prvýkrát sme sa stretli v KC Dunaj, potom v Nu Spirit Club.

BF: Na Facebooku sme si posielali tisíce správ o hudbe. Povedali sme si, že musíme byť DJ-ky, púšťať hudbu ľuďom.

PREČO ASSQUAKESS?

BF: Lebo je to nemravné, čudné a vtipné.

AM: Lebo Kanye West a jeho song Mercy. Keď hráme, trasie to zadkami.

O ČOM JE DJ-ING?

AM: Nie sú to drogy, sex a rock'n'roll. Sú to hlavne príbehy, ktoré človek rozpráva cez svoj set a bpm, beaty, takty, melódie, tóniny... Nie je to len o tom, že niekto príde a povie: Pustiš mi Rytmusa?

BF: Je za tým naozaj veľa. Nielen vypnúť-zapnúť. Ľudia to niekedy nechápu, že sa treba sústrediť.

A KEĎ NIEKTO PRÍDE A CHCE PUSTIŤ RYTMUSA?

AM: Dá sa to uhrať a keď mám na neho chuť aj ja, tak ho pustím. Raz si niekto pýtal Britney Spears. Povedala som, ok, ale v remixe. To bola taká Britney Spears, že v podstate ani nebola. Ale ľudia boli spokojní.

BF: Rada s nimi hrám takú hru. Prídu za mnou a povedia, nech im pustím Davida Guettu. Spýtam sa: Kto je David Guetta? Oni sa čudujú, a naďalej vravím, že ho nepoznám.

AM: Ale keďže sme baby, chodí za nami veľmi málo ľudí.

NEMALO BY TO BYŤ NAOPAK?

AM: Nie, lebo väčšinou baby pýtajú hudbu. Sú opité a prídu. Našťastie, sme sa naučili, čo hrať, podľa stupňa opitosti publika.

BF: Treba vycítiť, čo sa tam deje. Či tí ľudia chcú skôr house alebo hip-hop. Rovné alebo zlomené beaty.

AM: Alebo techno, hlavne, keď sú to metalisti, ktorí omylom prišli do Radosti. Už sme hrali aj na svadbe a tam ľudia pýtajú stále to isté dokola, lebo od radosti zabudnú, že sme im to už pustili. Jedna tetuška si trikrát pýtala Dlouhú noc.

MÁTE V PLAYLISTE AJ DLOUHÚ NOC?

AM: Môj otec bol kedysi DJ, staré veci poznám.

ČO VŠETKO SO SEBOU VLÁČITE, KEĎ IDETE VEČER HRAŤ?

BF: Mám kufor. V ňom je konzola, káble, stojan, počítač, nabíjačka na počítač, redukcie rôzneho typu.

AM: Ale ja už väčšinou chodím len so slúchadlami a playlist mám na USB-čkach, ktoré potom pichnem do playerov.

TAKŽE TECHNICKY ZDATNÉ ŽENY.

AM: Kedysi som robila pre Nu Spirit Club a tam som sa naučila, keď bolo treba niečo zapojiť.

BF: Keď sú v podniku DJ-i, ktorí sú tak opití, že sa nevedia zapojiť, pomôžem aj im.

V KTOROM BRATISLAVSKOM KLUBE SA VÁM NAJLEPŠIE HRÁ?

BF: Radosť. Aj keď je to malý priestor, ale najkrajší na svete.

AM: Dole. Kvalitná technika a búdka pre DJ-ov, z ktorej človek neodchádza úplne ohučaný. Ale Nu Spirit Club aj Bar budú stále srdcové záležitosti. Určite najlepšie zo všetkých bol starý Nu Spirit na Šafárikovom námestí.

HRÁTE AJ MIMO BRATISLAVY?

BF: Hrali sme v Brne, Zlíne, v Budapešti sme robili mix pre jedno rádio. Vo Viedni sa mi splnil sen, hrali sme v klube Pratersauna na Shlohmovi. No keďže študujem a popritom pracujem, nedá sa tomu naplno venovať.

AM: Je problém to pokrývať. Ľudia ťa musia vidieť, vedieť, že existujeme. Nie je to o len tom mať tisíc fanúšikov online.

V ČOM TKVIE PROBLÉM, ŽE STE ŽENY?

BF: Panuje klíšé – žena sa k úspechu dostala cez posteľ. Nie je to tak.

AM: Baby sa viac žerú medzi sebou. Keď majú chlapi úspech, vzájomne si to doprajú. Ale už sa to vyrovnáva.

DJ MÁ BYŤ MUŽ?

AM: Áno. Je to mužské povolanie. Je to ako keby sme boli hasiči.

BF: A je to technické a tam ženy nepatria.

AKO NA VÁS REAGUJÚ OSTATNÍ, CHLAPSKÍ DJ-I?

BF: Keď nie sú opití, tak sa boja. Keď sú opití, tak sa neboja.

AM: Väčšinou nás majú radi a my ich tiež. Veď scéna je plná šikovných a priateľských ľudí.

MUSÍ TO BYŤ AJ FYZICKY NÁROČNÉ, BYŤ NA KAŽDEJ VÄČŠEJ PÁRTY.

AM: Už sme tak trochu polohluché. Mala som polročný zvukový detox – nemohla som chodiť na hlučné miesta. Pišťalo mi v ušiach ako päťdesiatročnému bubeníkovi. Treba mať dobré slúchadlá a štuplíky.

BF: Presne tak, dobré štuplíky.

A NEMÁTE PO TOĽKÝCH PÁRTY OKREM UŠÍ UNAVENÚ AJ PEČEŇ?

AM: Minerálka s uhorkou po určitej hodine vyzerá ako gin-tonic. Už nepotrebujeme

alkohol na to, aby sme sa uvoľnili.

BF: Hudba je moja droga, nepotrebujem nič iné.

VENUJETE SA HUDBE AJ MIMO DJ-INGU?

AM: Snažíme sa nahrávať zvuky a lepiť ich dokopy, napríklad aj vtáčiky pri Dunaji. Potom sa všetko vypne a bojujeme sa.

BF: To bolo hrozné, doteraz to nechápem.

ČO SA STALO?

AM: Noc, jedna hodina, samé dve pri Dunaji v Rakúsku, nikde nikoho. Nahrávali sme zvuky a ja som sa chcela odfotiť. Zrazu sa nám vypli telefóny. Pritom sme mali plne nabité baterky. Utekali sme odtiaľ.

ČO POČÚVATE, KEĎ PRÁVE NEHRÁTE?

BF: Vážnu hudbu, alebo súčasnú. Wagnera, ale aj Philipa Glassa. Niekedy mám pocit, že už som presýtená hudbou a nepočúvam nič. Uživam si ticho. Keď chce človek tvoriť, potrebuje sa očistiť od všetkých vplyvov a nájsť si svoje zvuky.

AM: Asi všetko. Ale najradšej mám dobrý rap alebo R&B.

MÁTE VYSNÍVANÝ KLUB, V KTOROM BY STE CHCELI HRAŤ?

AM: Watergate v Berlíne.

BF: Naš sen je cestovať a hrať. Ešte predtým, než sa usadíme.

AM: Ale prosím ťa. Deti zoberiem, dám im štuple...

DÁ SA DJ-INGOM UŽIVIŤ?

AM: Je to ťažké. Takých, čo sa tým uživia, je málinko.

BF: Na Slovensku nie je dobrá klubová scéna.

ALE KLUBOV JE V BRATISLAVE DOŠŤ.

AM: Je to paradox, ale v klube mimo Bratislavy niekedy zarobí človek za večer viac než v hlavnom meste.

PREČO?

AM: Konkurencia. Príde DJ, ktorý zahrá za päť korún. Klub si ho najme a potom núti aj ostatných DJ-ov, aby hrali za takú cenu. Chýba niečo také, ako je napríklad Asociácia profesionálnych fotografov Slovenska.

ODBORY PRE DJ-OV?

BF: Nie, skôr vybudovať scénu, aby bola ešte väčšia s lepšou konkurenciou a možnosťou zvyšovať honoráre. Ak by to fungovalo a ľudia by vyhľadávali elektronickú hudbu, bolo by to lepšie. Zatiaľ sa boja, idú radšej na živú kapelu. Berlín je úplne inde. Tam ideš do klubu sám, kvôli interpretovi, hudbe. Nie opit sa. *Like*

LIKE LAJKUJE...

TEXT: KATARÍNA VANEKOVÁ

Jeden nezvyčajný Instagram iba pre silné povahy, Facebook page pre milovníkov literatúry, ale aj inšpiratívny Twitter. Určite si ich nenechajte ujsť

INSTAGRAM:

@mrs_angemi

Nicole Angemi pracuje v nemocnici na patológii a svojím instagramovým účtom sa snaží vzdelávať verejnosť. A to často krát až príliš graficky. Napriek svojmu drsnému obsahu má viac ako 600-tisíc followerov. Rýchlo si ju cheknite, než ju Instagram zablokuje nadobro.

FACEBOOK:

facebook.com/InfernoNaPolici

Ak máte svoj názor na modernú literatúru a nemyslíte si, že každá Evitovka je to najlepšie, čo uzrelo svetlo sveta, tento Facebook účet je pre vás. Inferno na Polici sú svojsky podané recenzie na knihy, ktoré si neberú servítku pred ústa. Pustili sa dokonca aj do Rada Ondrejčka a neboli to zrovna milé slová.

TWITTER:

@arjunbasu

Arjun Basu je spisovateľ a Editorial Director pre marketingovú firmu Spafax. Jeho Twitter však nie je iba o práci a marketingu, práve naopak. Arjun vytvára vo svojich tweetoch krátke príbehy, ktoré pobavia a prekvapia svojou jednoduchosťou a múdрым využitím slov. Ak toto nie je copywriting na najvyššej úrovni, tak potom už nevieme, čo by ním mohlo byť.

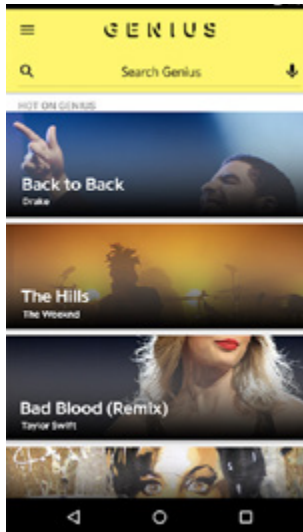
WEB INŠPIRÁCIE

ZLADIŤ SOCIÁLNY ŽIVOT, ŠKOLU A VŠETKY OSTATNÉ ŽIVOTNÉ POVINNOSTI BÝVA PRE ŠTUDENTA NAOZAJ NÁROČNÉ. TIETO TRI WEBOVÉ STRÁNKY VŠAK MÔŽU POMÔCŤ V MANAŽOVANÍ ČASU NA SOCIÁLNYCH SIEŤACH, VYHLADÁVANÍ RELEVANTNÝCH ZDROJOV DO ŠKOLY, ALE AJ MOTIVOVAŤ K PRODUKTIVITE.

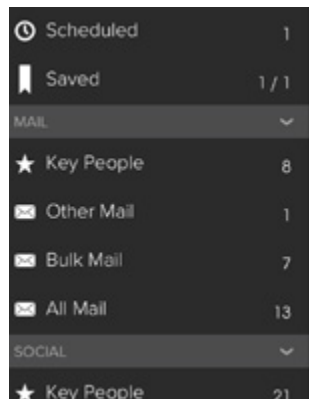
GENIUS.COM

Ak potrebujete vyhľadať anotácie a dodatočné informácie k textom na internete, literatúre alebo k videám, zistiť ich zdroje alebo na aké iné texty by mohli odkazovať, táto stránka je pre vás. Táto nová a vylepšená Wikipedia berie mediálne produkty a uvádza k nim dodatočné informácie a zdroje, ktoré sa určite zídu každému študentovi. Stránka síce začala iba ako platforma pre vysvetlenie textov popových piesní, no dnes už anotuje aj klasickú literatúru alebo svetové správy.

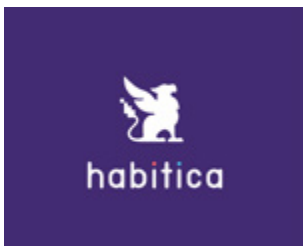
CLOZE.COM

Udržiavať priateľstvá, pamätať si všetky stretnutia, eventy a zladať ich aj s prácou vie byť naozaj náročné. Pre tých, ktorí majú bujarí sociálny život, chcú vedieť všetko o svojich priateľoch alebo iba potrebujú filtrovať obsah so svojich sociálnych sietí a vidieť tie dôležité príspevky, miesto desiatej fotky instagramovej večere, je tu Cloze. Táto šikovná stránka združuje a zároveň filtruje sociálne siete a ukazuje iba to podstatné od ľudí, na ktorých vám naozaj záleží. Zároveň vám dovoľuje pridávať eventy, či už vlastné alebo z Facebooku, nastavovať s kým sa na nich zúčastníte a vytvoriť si to-do listy.

HABITICA.COM

Občas sa prinútiť vykonávať obyčajné denné činnosti a zvyky či dokončiť svoje povinnosti načas môže byť naozaj náročné bez poriadnej motivácie. Pre tých, ktorí holdujú fantasy, questom a radi si spravia z obyčajného života hru, je tu Habitica. Táto šikovná stránka vám dovoľí vytvoriť si charakter ako v počítačovej hre, s ktorým následne beriete každú úlohu alebo zadanie ako epickú výpravu za dobrodružstvom. Za jej dokončenie vás stránka odmení zlatom, XP alebo predmetom do zbierky. Zaznačovať si tu môžete aj svoje dobré a zlé návyky o ktorých chcete mať prehľad. Za tie dobré dostanete odmenu, no tie zlé vám uberú zo zostávajúceho života. Boj s metaforickým monštrum zvaným prokrastinácia nikdy nebol motivujúcejší.

Like APPKY

ZOZNAMKOVÉ APPKY NEMUSIA BYŤ VŽDY PLNÉ ČUDNÝCH NESYMPATICKÝCH ZÚFALCOV. TIETO APPKY SÚ FUN, FRESH A TAKÉ VYCHYTANÉ, ŽE MOŽNO DOHODIA AJ BUDÚCEHO PARTNERA. A KEĎ NIE, URČITE ASPOŇ PRINESÚ MNOŽSTVO HISTORIEK, KTORÉ SA DAJÚ ROZPRÁVAŤ V PIATOK VEČER KAMARÁTOM.

HINGE

Ak naozaj hľadáte spoľahlivú appku, ktorá vám dohodí ľudí z vášho okolia bez toho, aby ste si ich predtým preverili, tak je tu pre vás Hinge. Táto aplikácia sa od klasických zoznamiek líši najmä tým, že vám dohadzuje iba ľudí, ktorí s vami majú spoločných priateľov na Facebooku. Takže, keď si náhodou sadnete a predsa len budete chcieť spoločne vybehnúť na dlho očakávanú kávu, môžete si ešte predtým svoju obeť preklepnúť u spoločných priateľov. Šikovné, nie?

TINDOG

Zabudnite na Tinder alebo Grinder, či inú aplikáciu, ktorá vám ukáže nič nehovoriace fotky potenciálnych partnerov. Ak ste fanúšikom psův a aj jedného vlastnité, tak spĺňate všetky podmienky na to, aby ste sa mohli prihlásiť na Tindog. Táto aplikácia vám umožňuje v svojom okolí spoznať niečo lepšie, ako obyčajných ľudí. Aplikácia vám totiž rovno dohodí psičkárov. Samozrejme, môžete si vybrať, či hľadáte vážnu známosť alebo iba kamaráta pre vášho psíka, v akom okruhu by to malo byť a ľudí tiež hodnotíte podľa fotky ich... nuž, psův samozrejme. Hneď je lajkovanie fotiek zaujímavejšie!

HITCH

Koho snom nie je, aby mu potenciálneho partnera schválili aj najlepší kamaráti? Appka Hitch funguje znova na princípe facebookového prihlásenia, kde následne vaši priatelia môžu spárovať dvoch ľudí podľa vlastného uváženia do anonymného chatu. Háčik je v tom, že jediné, čo dané chatujúce osoby vidia o svojom potenciálnom partnerovi, je vek, pohlavie a prípadná krátka správa od ich spoločného kamaráta. Odhaliť fotku a meno môžete iba v prípade, že o to obaja požiadate a potom je to už na osude.

JE SVET BEZPEČNEJŠÍ VĎAKA WI-FI? KOMENTÁR ADAMA ŠEBESTU

Vojna v Sýrii a prírlev utečencův do Európy nás odpútali od ďalších dôležitých tém. Jednou z nich je aj fakt, že Wi-Fi v domácnostiach môže byť pre Európanov nebezpečnejšie ako migrant prechádzajúci cez hranice. Riziko spojené s Wi-Fi potvrdili viaceré nedávne štúdie, publikované v prestížnych vedeckých časopisoch.

Podľa nich sú malé deti

(na rozdiel od dospelých) vystavené nadmerne vysokému množstvu žiarenia, ktoré pochádza zo zariadení využívajúcich bezdrôtové pripojenie na internet. Často ide o násobne vyššie prekročenie, ako povoluujú normy. Je to logické, veď telo malého dieťaťa je oveľa menšie, takže jeho objem absorbuje viac žiarenia, ako je to v prípade dospelých. Hoci sa o tom v spoločnosti veľmi nehovorí, vysoké a pravidelné dávky elektromagnetického žiarenia spôsobujú podľa väčšiny štúdií vznik nádorův a rakoviny.

Wi-Fi je dnes skutočne všade. Napríklad v Belgicku prevádzkuje jedna spoločnosť Wi-Fi hotspoty, ku ktorým sa môžete pripojiť takmer na kaž-

dej ulici. Predplatíte si len čas, počas ktorého potrebujete byť online. Zabezpečujú ho vysoko výkonné Wi-Fi routre umiestnené vo verejnom priestranstve napríklad na streche vášho bytového domu. Každý router vyžaruje určitú dávku žiarenia samozrejme čím väčšia rýchlosť a dosah, tým je žiarenie vyššie. A rovnako aj riziko ohrozenia vášho zdravia.

Wi-Fi je pohodlné a všetkým uľahčuje prácu s internetom, ale málo z nás si uvedomuje riziká, ktoré prináša. Podľa vedcov môže napríklad časté nosenie mobilu na určitom mieste (napríklad pri ženách v podprsienke) spôsobiť rakovinu prsníka. Keď vidíte dnešné rodiny s deťmi, väčšina detí drží v ruke tablet alebo smartphone. Tieto zariadenia ponúkajú úžasné možnosti, plno hier, často aj interaktívnych a rozvíjajúcich myslenie, na druhej strane ide o veci vyžarujúce elektromagnetické žiarenie. Aj v tomto prípade platí „všetko s mierou“. Hodina hrania sa na smartphone by zrejme nemala dieťaťu uškodiť. Ale takmer neustály kontakt s tabletom alebo mobilom, či nebudaj spánok vedľa zapnutého telefónu – to všetko sú pre zdravie dieťaťa z dlhodobého hľadiska veľké hrozby.

Potom, ako som čítal viaceré štúdie, je môj záver celkom jasný: Na noc je dobré si telefón vypnúť, alebo využiť režim „v lietadle“. Router by ste si tak isto mali na noc vypínať. A zrejme vôbec neuškodí jeden deň v týždni mobil a počítač nechať úplne vypnuté. Možno tým potešíte aj vášho partnera.

TEXT: ADAM ŠEBESTA

DIZAJN NA KOLESÁCH 2015

TEXT: JÁN PAUKOVIC | FOTO: JÁN PAUKOVIC

AMBICIÓZNY PROJEKT DIZAJN NA KOLESÁCH NA PODPORU VIZUÁLNEJ KULTÚRY SLOVENSKA SA V NOVEMBRI OPÄŤ VRÁTIL. MYŠLIENKA VZNIKLA TAKMER DESAŤROČIE DOZADU V HLAVÁCH ŠTUDENTOV, KTORÍ SA NECHCELI UŠPOKOJIŤ SO ZLÝM, ČI DOKONČA ZÚFALÝM STAVOM, AKÝ ZAŽÍVALA NAŠA KRAJINA. PŮVODNÚ IDEU SA POČAS PÁR ROČNÍKOV PODARILLO PRETAVIŤ Z ODVÁŽNEHO NÁPADU DO EVENTU, KTORÝ MÁ VPLYV NA ZLEPŠENIE CHÁPANIA VIZUÁLNEJ KULTÚRY VEREJNOSŤOU A ZÁROVEŇ NEZÍŠTNE POMÁHA ĽUDOM.

Študentská iniciatíva časom zmenila svoju štruktúru, už nejde len o študentov, ale o tímy vedené skúsenými profesionálmi, obsah však ostal rovnaký. Tento rok sme mohli vidieť niektorých z pôvodných zakladateľov, ako sa chopili vedenia nad študentmi a v podobe pedagógov-super-vízorov usmerňovali projekty správnou cestou. Dizajnérom a umelcom pritom nechávali dostatok voľného miesta na sebarealizáciu.

Kombinácia ostrieľaných remeselníkov od kumštu, spolu s tímami tvorenými žiakmi z rôznych vysokých škôl Slovenska (Paneurópska vysoká škola, Vysoká škola výtvarných umení, Technická univerzita v Košiciach) dala priechod naozaj plodnému a kvalitnému workshopu. Keďže študenti pracovali pre reálnych klientov, boli tieto tímy počas necelého týždňa vystavené tlaku, ako časovému, tak aj kreatívnemu. Vyskúšali si, aké to je pracovať v skupine a s ľuďmi, ktorých videli prvýkrát v živote.

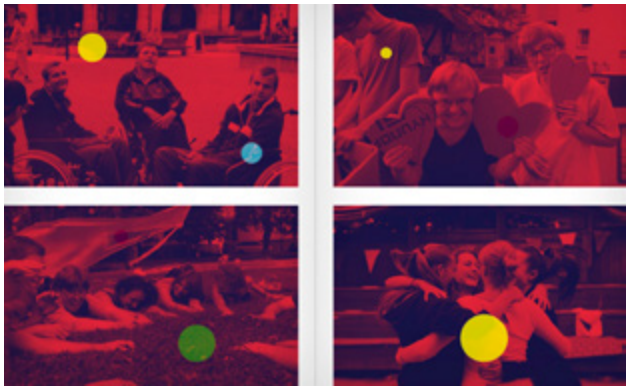
NADÁCIA KRAJINA HARMÓNIE

Organizácia pomáhajúca telesne a duševne postihnutým vrátiť sa do bežného života. Pre túto organizáciu sa redizajnoval logotyp, vytvárali sa brožúrky, prezentačné predmety a hľadal sa spôsob pre komunikáciu s verejnosťou.

Vedúci práce - Mgr. art. Tomáš Klepoch

NADÁCIA KRAJINA HARMÓNIE

15

INDONÉZIA - INDONESIA

PROFESIONÁLNA HASIČSKÁ UNIFORMA

ROK POUŽÍVANIA

ROK ZÍSKANIA

UNIFORMU DAROVAL

SÚČASNOSŤ

2012

JURAJ VAČKO

MAPA

AREÁL SIM

1 HASIČSKÉ MÚZEUM - HLAVNÁ BUDOVA

2 HASIČSKÉ MÚZEUM - KOPULA A

3 HASIČSKÉ MÚZEUM - KOPULA B

4 ŽELEZNÍČNE MÚZEUM

5 KLUB VOJENSKEJ HISTÓRIE

6 VETERAN KLUB

7 DOPRAVNÉ IHRISKO

8 ŠKOLIACE STREDISKO

9 IN-LINE KORČULIARSKA DRÁHA

10 BIKINGOVÁ PUMPTRACK DRÁHA

11 ORL ZÓNY

12 ZOO FARMA

13 VOLEJBALOVÉ IHRISKO

14 FUTBALOVÉ IHRISKO

15 MOTOROVÉ ŠTVORKOLKY

16 RESTAURÁCIA

17 HLAVNÁ TRIBUNA

18 PETANGOVÉ IHRISKO

19 LUKOSTREĽBA

20 DETSKÉ IHRISKO

21 RUSKÉ KOLKY

22 STOLNÝ TENIS

23 MINIGOLF

DOBROVOLNÝ HASIČSKÝ ZBOR A MÚZEUM PRIEKOPA

Skupina ľudí dobrovoľne a nezištné pomáhajúcich pri požiaroch a pátracích akciách. Venujúca sa tiež múzejnej činnosti v oblasti hasičstva. Pre múzeum a zbor sa renovovalo logo, hľadal sa spôsob komunikácie pri múzejných exponátoch, nový prístup k reprezentačným tlačovinám či označovanie budov a navigácia v areály.

Vedúci práce - Mgr. art. Peter Liška

MESTO INAK

Mestský festival snažiaci sa o prepojenie ľudí a zlepšenie medziludzkej komunikácie. V tomto prípade sa taktiež realizovalo logo, plagáty a tlačoviny, rôzne spôsoby a aplikácie pre exteriérovú komunikáciu.

Vedúci práce –
Mgr. art. Branislav Matis, ArtD.

MESTO
_NAK

MESTO
A CYKLISTI
MESTO
A DETI
MESTO
A PR_ESTOR

SUSEDSKÉ NOVINY

Príloha 1 100 stranov plus dodatky August 2014

Noviny sú pre komunitu dôležitým nástrojom, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí.

DONESTE KOLAČE

LEONOR HODOS PRÁVNIK
JAN HODOS PRÁVNIK
JAN HODOS PRÁVNIK
JAN HODOS PRÁVNIK
JAN HODOS PRÁVNIK

Doneste kolače, ktoré sú dôležitou súčasťou každého života. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí.

ŽETONY

Žetony sú dôležitou súčasťou každého života. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí.

LOKAL

LOKAL je dôležitou súčasťou každého života. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí.

OD VÁS

OD VÁS je dôležitou súčasťou každého života. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí.

RENEŠLA

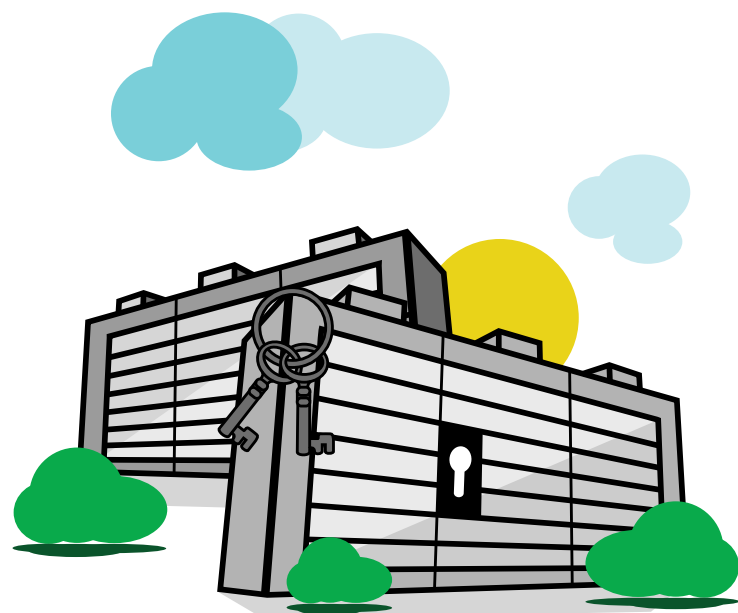
RENEŠLA je dôležitou súčasťou každého života. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí. Sú to nástroj, ktorý umožňuje ľuďom zistiť, čo sa deje v ich okolí.

Vďaka grantovej podpore, sa workshopu zúčastnilo dvanásť študentov zo všetkých troch stupňov vysokoškolského štúdia, pod vedením troch vysokoškolských pedagógov, ktorí sa zároveň venujú dizajnu aj v praxi. Workshop bol okrem dobrej nálady a kreatívneho myslenia preplnený aj rôznym iným kultúrnym programom, ako napríklad návštevou žilinskej synagógy alebo koncertami na železničnej zástavke Zárečie, ktorá je kultúrnym centrom Žiliny. Workshop bol obohatený rôznymi prezentáciami umelcov – hostí workshopu a zakončený spoločným večerom, kde si študenti mohli vyskúšať sieťotlač, vďaka ktorej ostala každému spomienka na tento týždeň preplnený kreativitou a kultúrou.

Práve vďaka tomuto workshopu bolo možné pomôcť ľuďom, ktorí chcú sami pomáhať a zároveň poskytnúť študentom potrebnú prax. Vynikajúce konečné výstupy a riešenia všetkých troch skupín, ako aj spokojnosť žiadateľov o pomoc, sú dôkazom že projekty tohto rázu a iniciatíva ľudí majú naozaj zmysel. *Libor*

OPRÁVNENÝ PRÍCHOD, NEOPRÁVNENÝ ODCHOD

Nenávidím bezpečnostné zámky na vchodových dverách do bytoviek. Viete, tie také, ktoré otvoríte len čipom. Ako pri príchode, tak aj pri odchode. Už niekoľkokrát ma zradili. Prvýkrát to bolo v čase, kedy som mala vzťah s chlapcom, ktorý v takejto bytovke býval. Z toho železobetónového väzenia sa nedalo dostať bez čipu. Na jednej strane je to skvelé. Do bytovky sa nedostane nikto, kto nemá čip. Ale hlavne, z bytovky sa nedostane nikto, kto nemá čip. Nie, náš vzťah nebol pre neho dosť intenzívny a posvätný, aby mi podaroval kľúč od jeho bytu. Aj keď v niektorých situáciách by postačil čip od hlavného vchodu. A hlavne v tejto. Jedna zo situácií, kedy kľúče od bytu netreba a čip by ste pri najbližšom kanáli omylom stratili. Obyčajná sobota. Už ani neviem, prečo alebo kvôli čomu sme sa pohádali. Niesom typ ženy, ktorá by búchala dverami a hádzala riadmi, ale v tomto prípade som si stála tvrdo za svojím. A ten človek ma vytočil do vyšších otáčok, aké dokáže vytočiť najvýkonnejšia práčka na svete. Tesne pred odchodom som skríkla niečo v zmysle: „Fajn, tak sa pomiluj“ a hlasno som tresla dverami. Od zlosti som si nevedela ani privolať výťah. Zúriivo som mlátila do tlačidla, ktoré nie a nie zasvietiť na červeno a poslať za mnou kabínku výkúpenie. Rozčúlená som sa rozbehla schodami po svojich. Deväť poschodí som zbehla za rekordný čas, až som pribehla k vchodovým dverám. Každému je zrejmé jasné, čo sa dialo potom. Vchodové dvere sa nedali otvoriť. Párkrát som sa do nich silno zaprela. Potom som sa rozhládla s prosbným pohľadom o pomoc. Široko-ďaleko žiadny človek. Dotyčný sa ma ani nepokúsil zastaviť, ani mi zavolať. Veľmi dobre vedel, čo ma o tých deväť poschodí nižšie čaká. Chvíľu som čakala s vierou, že niekto pôjde. Nestalo sa tak. Tri alebo štyrikrát som kopla do dverí, ale nezabralo ani to. Po desiatich minútach čakania som to vzdala

a so stiahnutými ušami som sa vrátila hore. Potupné. Druhýkrát, keď ma tieto dvere sklamlí, bol prípad opačný. Tentokrát som sa chcela dostať hore. Bolo tesne pred polnocou. Počas čakania dotyčný zaspal a ja v snahe zobudiť ho, som vytáčala rovnaké číslo dvanásťkrát. Trinásťka, inak nešťastná, bola v tento večer mojou záchranou. Zodvihol so značne rozospatým hlasom. „Ahoj, už som dole,“ povedala som šťastná, že sa mi konečne podarilo dovolať. Čakala som dole pätnásť minút. Medzi časom sa pri vedľajšom vchode mladá slečna potýkala s rovnakým problémom. „Príď mi otvoriť,“ naliehala do telefónu. „Dole, kde inde by som bola,“ povedala a zložila telefón. „Kretén!“ Uľavila si a potom si ma všimla. „Dobrý,“ povedala a potiahla si krátku sukňu nadol. Ževraj dobrý, vyzerám azda na päťdesiat? V tom mi zazvonil telefón. „Nejde to, idem po teba,“ povedal mi. „Až teraz? Čo si robil?“ „Hej, teraz,“ poznamenal vecne. „Dobre, tak sa rozprávaj somnou,“ usmiala som sa do telefónu pri predstave rozhovoru od dverí k výťahu a dole. Už už som mala na jazyku otázku: „Čo sa ti snívalo?“ keď som počula v telefóne len „tú tú tú“. Čakala som ešte dve či tri minúty, kým sa konečne otvorili dvere. Celú cestu vo výťahu bolo ticho. Ešteže býval na piatom, inak by som to

dlhšie nevydržala. Ešte predtým, ako kľúčami otvoril dvere, stihol mi pošepkať: „Ticho, nech ho nezobudíme.“ Netušila som koho, ale kdesi v kútiku duše som dúfala, že túto vetu už v živote nebudem počuť od dospelého muža, s ktorým budem randiť. Bohužiaľ. Nestihla som sa ani vyzuť a vyzliecť z bundy a on už ležal v posteli, po krk zakrytý perinou. Kým som sa dopracovala k posteli, môj hosťiteľ už tvrdo spal. A mne neostávalo nič iné, ako sama pre seba a hlavne potichu dodať: „Hešteg, randenie s dospelým mužom.“ *Like*

Jazyková škola Volis Academy

Kurzy otvárame každých 5 týždňov

- > výber z bohatej ponuky kurzov
- > sídlo v centre mesta
- > akreditované kurzy
- > malé skupiny študentov
- > free Wifi v klimatizovaných učebniach
- > ukážková hodina zdarma
- > bezplatný online test

Volis Academy
Štefánikova 19, 811 05 Bratislava
+421 2 5296 5527
+421 902 917 223
+421 917 978 344
info@volis.sk
www.volis.sk

VOLIS
ACADEMY

Jazykové pobyty v zahraničí ***pre študentov a dospelých***

- » **50 rokov skúseností**
- » **44 škôl v 16 krajinách** a 7 jazykov
- » začiatok kurzov každý pondelok
- » úrovne od začiatočníkov až po pokročilých
- » **dĺžka kurzu 2 - 52 týždňov**
- » **voliteľné predmety:** marketing, business english, management, cestovný ruch, médiá a iné

Jazykové Pobyty

Štefánikova 19, 811 05 Bratislava

Tel. 02/5245 1175 • info@jazykovepobyty.sk • www.ef.com

02/5245 1175

info@jazykovepobyty.sk

www.ef.com